

# Περιφερειακές Διαφοροποιήσεις στον Γεωγραφικό Χώρο του Ορεινού Πληθυσμού της Ελλάδας (ΓΧΟΠΕ)

**Π. Λαφαζάνη**, Επίκουρη Καθηγήτρια Α.Π.Θ.  
Τμήμα Αγρονόμων και Τοπογράφων Μηχανικών

## Περίληψη

Με την εργασία αυτή επιχειρείται η δημιουργία ενός τεκμηριωμένου «υποβάθρου» για τον εντοπισμό Περιφερειακών Διαφοροποιήσεων στον Γεωγραφικό Χώρο του Ορεινού Πληθυσμού της Ελλάδας (ΓΧΟΠΕ). Ο χώρος αυτός προσδιορίζεται από την περιβάλλουσα των ορεινών οικισμών της χώρας και απαρτίζεται από 1606 ΔΔ/ΚΔ (Δημοτικά και Κοινοτικά Διαμερίσματα).

Τα φυσικά, πληθυσμιακά, δημογραφικά, οικονομικά, κοινωνικά και πολιτισμικά χαρακτηριστικά του αντανακλούν τη γεωγραφική φυσιογνωμία του, δηλαδή τη διαφοροποίησή του ως προς τις ομοιότητες ή/και ανομοιότητες μεταξύ των χωρικών του μονάδων (ΔΔ/ΚΔ). Τα χαρακτηριστικά αυτά αποδίδονται από 75 μεταβλητές και συσχετίζονται με:

- Την εφαρμογή στατιστικών μεθόδων πολυμεταβλητής ανάλυσης (Factor Analysis και Cluster Analysis), καθώς και τη διαχείριση των z-τιμών των μεταβλητών,
- Τη δημιουργία εξειδικευμένων γεωγραφικών δεικτών και σχετικών διαγραμμάτων,
- Τη χαρτογράφηση των αποτελεσμάτων που προκύπτουν από τις παραπάνω αναλύσεις, καθώς και τη χαρτογράφηση των δεικτών.

Με αυτόν τον τρόπο είναι δυνατή η απεικόνιση και ο εντοπισμός των υφιστάμενων γεωγραφικών διαφοροποιήσεων (πολύ συχνά δυσδιάκριτων) στα ορεινά συγκροτήματα της Ελλάδας.

Ο συνδυασμός δύο ή περισσότερων παραγόντων, ομοιογενών ομάδων (κατανομές δύο ή περισσότερων μεταβλητών), παραγόντων / ομοιογενών ομάδων με z-τιμές και οι αντίστοιχες χαρτογραφήσεις, αποδίδουν, αποσαφηνίζουν και τεκμηριώνουν, με ακόμη καλύτερη προσέγγιση, τις συμπεριφορές του Γεωγραφικού Χώρου του Ορεινού Πληθυσμού.

Είναι σαφές ότι η δημιουργία ομοιογενών και ανομοιογενών περιοχών και ζωνών έχει τα εξής αποτελέσματα:

1. Μπορούν να αποδοθούν τα συγκριτικά πλεονεκτήματα των επιμέρους γεωγραφικών συνόλων και επομένως να τεκμηριωθούν πολιτικές ανάπτυξης.
2. Είναι δυνατή η ανάδειξη των μειονεκτημάτων σε κάποιες περιοχές, οπότε και πάλι μπορούν να αναπτυχθούν αντίστοιχες πολιτικές για την αντιμετώπιση των προβλημάτων τους και την εν συνεχεία ανάπτυξή τους.

Η γεωγραφική κατανομή π.χ. του Πληθυσμού, της Δημογραφικής Δυναμικής, του Μορφωτικού Επιπέδου, του Οικονομικώς Ενεργού Πληθυσμού, των Τομέων Παραγωγής, της Ανεργίας (όπως προκύπτουν από τις πολυμεταβλητές αναλύσεις και τους «κλασικούς» δείκτες) προσδιορίζουν – χωροθετούν περιοχές (ομοιογενείς / ανομοιογενείς) οι οποίες μπορούν ή όχι να διακριθούν από Αναπτυξιακή Προοπτική. Όμως, η εικόνα που προβάλλεται στο μέλλον δεν είναι αισιόδοξη. Ο αναπόφευκτος ταχύς γηρασμός του πληθυσμού, η εγκατάλειψη (σε σημαντικό βαθμό) του Α-Γενή τομέα και κατ' επέκταση η «επικράτηση» του Γ-Γενή (κυρίως) και του Β-Γενή τομέα δείχνουν το στρεβλό «μοντέλο ανάπτυξης που εφαρμόστηκε(;)». Η επιλογή άλλης αντίληψης και στρατηγικής για τη διατήρηση, κατ' αρχήν, και την ανάπτυξη ολόκληρου του χώρου, στη συνέχεια, είναι περισσότερο από άμεση και επιβεβλημένη. Έτσι, το προτεινόμενο «υπόβαθρο» θα μπορεί να συνεισφέρει, εκτός από

τον εντοπισμό τάσεων και συμπεριφορών στον Γεωγραφικό Χώρο του Ορεινού Πληθυσμού, στην πρόβλεψη μελλοντικών χωρικών διαφοροποιήσεων, αλλά και στη λήψη κατάλληλων μέτρων περιφερειακής πολιτικής.

**Λέξεις κλειδιά:** Factor Analysis, Cluster Analysis, Συνδυασμός Παραγόντων, Τυποποιημένες Τιμές, Γεωγραφικοί Δείκτες, Γεωγραφική Ανάλυση, Θεματική Χαρτογραφία.

## 1. Εισαγωγή

Από τους 1034 Δήμους και Κοινότητες της Χώρας, θεωρούνται ως ορεινοί οι 290, σύμφωνα με την ΕΣΥΕ<sup>1</sup>, οι οποίοι συγκροτούν τον Ορεινό Γεωγραφικό Χώρο. Σημειώνεται ότι σε αυτούς τους ΟΤΑ δεν πλειοψηφεί οπωσδήποτε ο Ορεινός Πληθυσμός. Σε κάποιους, πάλι, καταγράφεται μηδενικός ορεινός πληθυσμός που σημαίνει ότι δεν υπάρχουν ορεινοί οικισμοί<sup>2</sup>, κυριαρχεί όμως το ορεινό ανάγλυφο. Σε αντιστοιχία με τα αναφερόμενα, υπάρχουν Δήμοι και Κοινότητες που μολονότι χαρακτηρίζονται ως πεδινοί ή / και ημιορεινοί ΟΤΑ, περιλαμβάνουν ορεινούς κατοικημένους οικισμούς (οικισμοί με υψόμετρο  $\geq 601\mu.$ ), δηλαδή ορεινό πληθυσμό.

Επομένως, ο Ορεινός Γεωγραφικός Χώρος διαφέρει από τον Γεωγραφικό Χώρο που καταλαμβάνει το σύνολο των Ορεινών Οικισμών, δηλαδή από τον Χώρο στον οποίο κατοικεί το σύνολο του Ορεινού Πληθυσμού. Με άλλα λόγια, ο Ορεινός Γεωγραφικός Χώρος διαφέρει από τον Γεωγραφικό Χώρο του Ορεινού Πληθυσμού, ο οποίος προσδιορίζεται ως η περιβάλλουσα των ορεινών οικισμών. Έχοντας υπόψη ότι η μικρότερη χωρική αναφορά για την οποία υπάρχουν δεδομένα από την ΕΣΥΕ είναι το Δημοτικό / Κοινοτικό διαμέρισμα (ΔΔ/ΚΔ), ο χώρος αυτός προκύπτει ως η περιβάλλουσα των ΔΔ/ΚΔ που περιλαμβάνουν τους ορεινούς οικισμούς. Κατά συνέπεια, προκύπτουν δύο οπτικές ανάγνωσης (Λαφαζάνη, 2008):

A. Η οπτική του Ορεινού Γεωγραφικού Χώρου της Ελλάδας (ΟΓΧΕ)

B. Η οπτική του Γεωγραφικού Χώρου του Ορεινού Πληθυσμού της Ελλάδας (ΓΧΟΠΕ)

Εδώ, αναφερόμαστε στη δεύτερη οπτική. Ο Πίνακας 1<sup>3</sup> και οι Χάρτες 1, 2 απεικονίζουν τον Γεωγραφικό Χώρο του Ορεινού Πληθυσμού της Ελλάδας που απαρτίζεται από 1606 ΔΔ/ΚΔ. Η έκτασή του υπολογίζεται σε 42.346,372 τ. χλμ., 32,1% της έκτασης της χώρας, και ο πληθυσμός του ανέρχεται σε 954.201 κατοίκους. Από αυτούς, ως ορεινός πληθυσμός θεωρούνται 572.676 κάτοικοι που αποτελούν το 60,0% του συνολικού του πληθυσμού και το 5,2% του πληθυσμού της χώρας.

Είναι γεγονός ότι οι στατιστικές τεχνικές των πολυμεταβλητών αναλύσεων αποτελούν εργαλεία γεωγραφικής ανάγνωσης και τεκμηρίωσης (Johnston, 1980). Μια τέτοια προσπάθεια έγινε (και) για τον Γεωγραφικό Χώρο του Ορεινού Πληθυσμού της Ελλάδας, με την εφαρμογή: Factor Analyses, Cluster Analyses, συνδυασμού Παραγόντων / Συνιστωσών και z-τιμών. Παράλληλα, χρησιμοποιήθηκαν και «κλασικοί» γεωγραφικοί δείκτες (Μυρίδης, 2007 και Παπαδασκαλόπουλος, 2000) για την καλύτερη τεκμηρίωση των συμπερασμάτων που προκύπτουν.

Στόχος αυτής της εργασίας είναι να αναδείξει, με τη χρησιμοποίηση των αναφερόμενων εργαλείων διερεύνησης και τη χαρτογράφηση των αποτελεσμάτων (Μυρίδης κ.ά., 2005), τη γεωγραφική συμπεριφορά φαινομένων τέτοιων όπως π.χ. η πληθυσμιακή και δημογραφική κα-

<sup>1</sup> Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδα, Απογραφή του 2001.

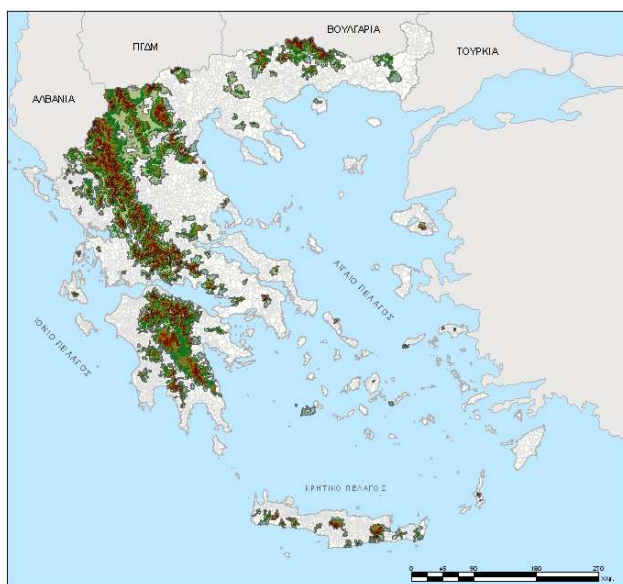
<sup>2</sup> Με την έννοια των κατοικημένων οικισμών.

<sup>3</sup> Τμήμα του Πίνακα, λόγω περιορισμένου χώρου.

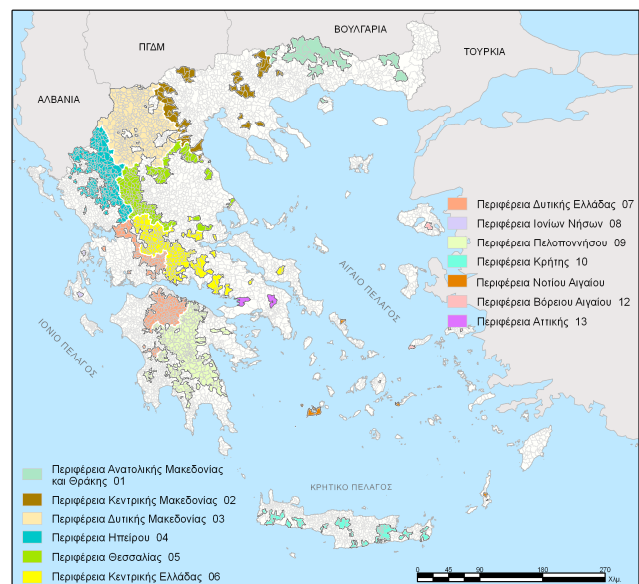
τάσταση. Με τον τρόπο αυτό καθίσταται δυνατή η απεικόνιση και διαπίστωση γεωγραφικών διαφοροποιήσεων, πολύ συχνά δυσδιάκριτων, που υφίστανται στον Γεωγραφικό Χώρο του Ορεινού Πληθυσμού. Οι διαφοροποιήσεις αυτές που αποδίδονται και ως γεωγραφικές ανισότητες, προσδιορίζουν ομοιότητες ή / και ανομοιότητες μεταξύ των χωρικών μονάδων και αποδίδουν τις λεγόμενες Περιφερειακές Διαφοροποιήσεις στον Γεωγραφικό χώρο του Ορεινού Πληθυσμού της Ελλάδας. (Μυρίδης κ.ά. 2005 και Λαφαζάνη, 2008, 2009)

ΕΣΥΕ001	Δημοτικά / Κοινοτικά Διαμερίσματα	ΥΨΟΜ001 (μ.)	ΠΛΗΘ001 (κάτοικοι)	ΟΡΕΙΝΟΣ ΠΛΗΘ001 (κάτοικοι)	% ΟΡΕΙΝΟΥ ΠΛΗΘ001
31020100	Δ.Δ.Αγνάντων	612	886	729	82,28
31020200	Δ.Δ.Γραϊκικού	554	621	162	26,09
31020300	Δ.Δ.Καταρράκτου	717	682	510	74,78
31020400	Δ.Δ.Κουκκουλιών	700	315	315	100,00
31020500	Δ.Δ.Κτιστάδων	720	243	243	100,00
31020600	Δ.Δ.Λεπιανών	594	443	102	23,02
31020700	Δ.Δ.Μικροσπηλιάς	747	428	428	100,00
31020800	Δ.Δ.Ράμιας	618	404	289	71,53
31030100	Δ.Δ.Βουργαρελίου	719	792	660	83,33
31030200	Δ.Δ.Αθαμανίου	729	967	819	84,69
31030700	Δ.Δ.Καγάλων	681	150	80	53,33
31030900	Δ.Δ.Κυνέλης	557	596	77	12,92
.....	.....	.....	.....	.....	.....

**Πίνακας 1.** Ο Γεωγραφικός Χώρος του Ορεινού Πληθυσμού  
**Table 1.** The Geographic Area of the Highland Population



**Χάρτης 1.** Ο Γεωγραφικός Χώρος του Ορεινού Πληθυσμού Ελλάδας (ΓΧΟΠΕ)  
**Map 1.** The Geographic Area of Greece's Highland Population (GAGHP)



**Χάρτης 2.** Κατανομή του ΓΧΟΠΕ στις Περιφέρειες της Χώρας  
**Map 2.** Distribution of GAGHP in the Country's Regions

## 2. Μεθοδολογία

Τα χαρακτηριστικά / οι μεταβλητές που χρησιμοποιήθηκαν για τη γεωγραφική ανάλυση του αναφερόμενου χώρου, διακρίνονται στις εξής 4 κατηγορίες:

1. Φυσικά και Πληθυσμιακά Χαρακτηριστικά
2. Δημογραφικά Χαρακτηριστικά

### 3. Οικονομικά και Κοινωνικά Χαρακτηριστικά

### 4. Άλλα Χαρακτηριστικά (Χρήσεις και Παλαιότητα Κτιρίων, Υλικά Κατασκευής, Υλικά Επικάλυψης Στεγών, κ.ά.)

Λαμβάνοντας υπόψη τον βαθμό της αλληλεπίδρασης των διαφόρων μεταβλητών μεταξύ τους εφαρμόστηκαν, κατ' αρχήν, Factor Analyses (Costello, 2005 και Λαφαζάνη, 2006) για κάθε μια από τις αναφερόμενες κατηγορίες μεταβλητών και η μέθοδος της Πλάγιας Στροφής των Παραγόντων / Κυρίων Συνιστωσών (SPSS, 1990), για την καλύτερη ερμηνεία τους. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία 15 «νέων» - σύνθετων μεταβλητών, των Παραγόντων. Κάθε ένας από αυτούς περιγράφει ένα ή δύο γεωγραφικά φαινόμενα, ανάλογα με την εμφάνισή του ως μονοπολικού ή διπολικού (Πίνακας 2). Οι τιμές των Παραγόντων, μικρές ή μεγάλες, εκφράζουν την αντίστοιχη ένταση των φαινομένων που εκπροσωπούν σε κάθε γεωγραφική αναφορά (ΔΔ/ΚΔ), γεγονός που γίνεται άμεσα αντιληπτό με τη χαρτογράφησή τους. (π.χ. Χάρτης 3)

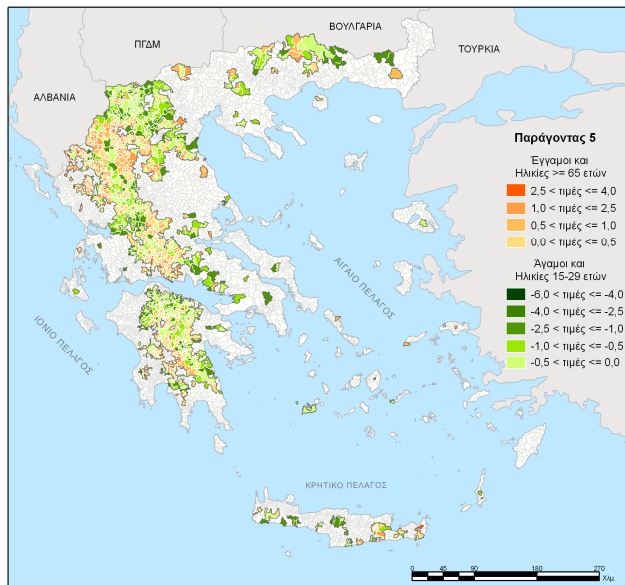
<b>F<sub>1</sub></b>	(+) Πληθυσμιακή Δυναμική	→ Πληθυσμιακή Κατάσταση
	(-) Έντονος Αγροτικός Χαρακτήρας	
<b>F<sub>2</sub></b>	<b>Υψόμετρο και Ορεινός Πληθυσμός</b>	
<b>F<sub>3</sub></b>	(+) Αγροτικός Πληθυσμός	→ Αστικότητα
	(-) Αστικός Πληθυσμός	
<b>F<sub>4</sub></b>	«Μεγάλα» Νοικοκυριά → Δυναμική των Νοικοκυριών	
<b>F<sub>5</sub></b>	(+) Έγγαμοι και Ηλικίες ≥ 65 ετών	→ Δημογραφική Δυναμική I
	(-) Άγαμοι και Ηλικίες 0-29 ετών	
<b>F<sub>6</sub></b>	<b>«Μικρά» Νοικοκυριά</b>	
<b>F<sub>7</sub></b>	(+) Ηλικίες 45-64 ετών	→ Δημογραφική Δυναμική II
	(-) Ηλικίες 30-44 ετών	
<b>F<sub>8</sub></b>	(+) Γ-Γενής Τομέας και ΜΕ ≥ Γ' Γυμνασίου	→ Απασχόληση I και Μορφωτικό Επίπεδο
	(-) Α-Γενής Τομέας και ΜΕ Δημ. Σχολείου	
<b>F<sub>9</sub></b>	(+) Οικονομικώς Ενεργός Πληθυσμός	→ Δυναμική Απασχολούμενων I
	(-) Οικονομικώς Μη Ενεργός Πληθυσμός	
<b>F<sub>10</sub></b>	(+) Απασχόληση	→ Δυναμική Απασχολούμενων II
	(-) Ανεργία	
<b>F<sub>11</sub></b>	(+) Β-Γενής Τομέας	→ Απασχόληση II
	(-) Α-Γενής Τομέας	
<b>F<sub>12</sub></b>	<b>Κτιριακό Απόθεμα</b>	
<b>F<sub>13</sub></b>	(+) Κτίρια 1919-1945 & Κτίρια από Πέτρα	→ Παλαιότητα Κτιρίων I
	(-) Κτίρια 1961-1980	
<b>F<sub>14</sub></b>	(+) Στέγες με Φύλλα Επικάλυψης	→ Υλικά Επικάλυψης Στεγών
	(-) Στέγες με Κεραμίδια	
<b>F<sub>15</sub></b>	(+) Κτίρια προ 1919 & Εκκλησίες & Κτίρια από Πέτρα	→ Παλαιότητα Κτιρίων II
	(-) Κτίρια 1961-1980	

**Πίνακας 2.** Η περιγραφή των 15 Παραγόντων / Κυρίων Συνιστωσών

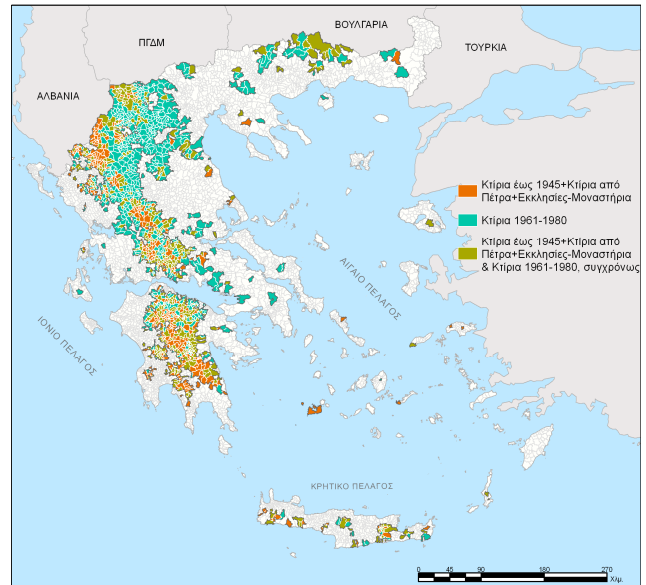
**Table 2.** Description of the 15 Factors / Principal Components

Προφανώς, για την αναζήτηση γεωγραφικών διαφοροποιήσεων το ζητούμενο δεν είναι μόνον η δημιουργία των παραγόντων, αλλά και ο συνδυασμός αυτών για μια καλύτερη, κατά το δυνατό, αντίληψη της συμπεριφοράς των γεωγραφικών φαινομένων στον χώρο. Έτσι, ο συνδυασμός τους, δηλαδή η περιβάλλουσα καθώς και το κοινό σύνολο των ΔΔ/ΚΔ που εμφανίζουν

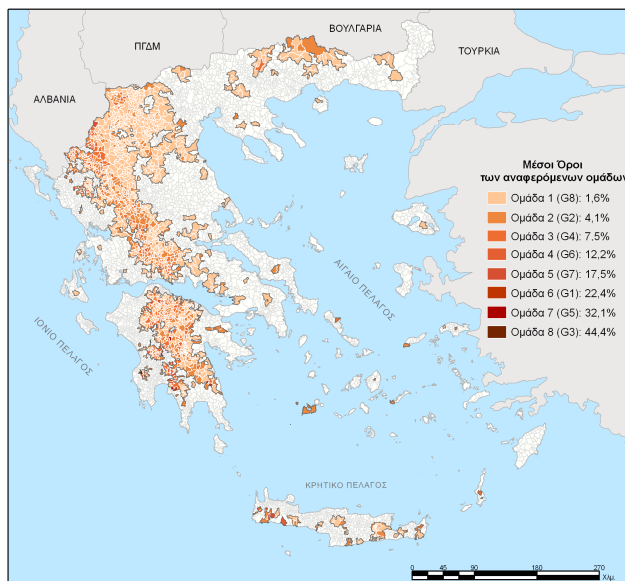
«τιμές» σε δύο ή περισσότερους παράγοντες και η χαρτογράφησή τους (Λαφαζάνη, 2008, 2009), έχει ως αποτέλεσμα την ταυτόχρονη θεματική απεικόνιση των συνιστωσών ενός ευρύτερου γεωγραφικού φαινομένου. Γεγονός που συμβάλλει στην ακόμη καλύτερη ανάγνωση του γεωγραφικού χώρου (π.χ. Χάρτης 4)



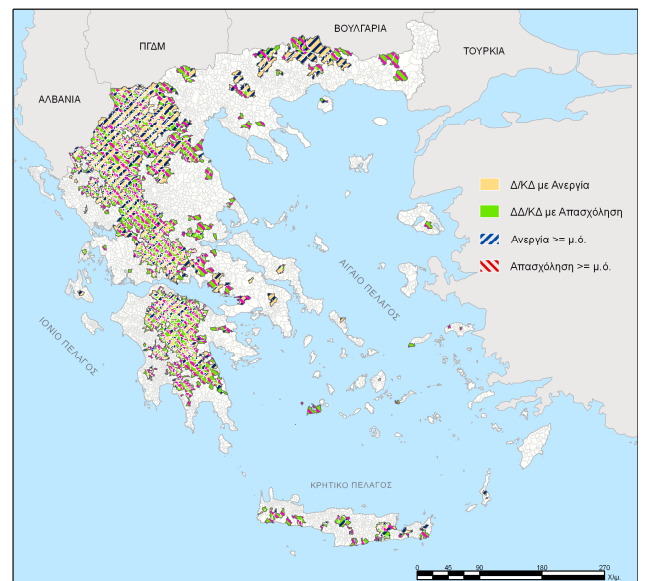
**Χάρτης 3. Δημογραφική Δυναμική I**  
**Map 3. Demographic Dynamics I**



**Χάρτης 4. Παλαιότητα Κτιρίων**  
**Map 4. Age of Buildings**



**Χάρτης 5. Εκκλησίες – Μοναστήρια (Cluster Analysis)**  
**Map 5. Churches – Abbeys (Cluster Analysis)**

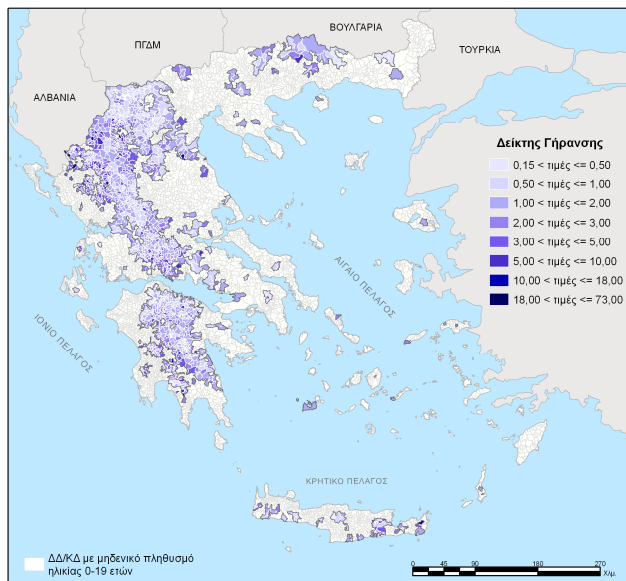


**Χάρτης 6. Ανεργία, Απασχόληση, Ανεργία  $\geq$  μ.ό., Απασχόληση  $\geq$  μ.ό.**  
**Map 6. Unemployment, Employment, Unemployment  $\geq$  avg., Employment  $\geq$  avg.**

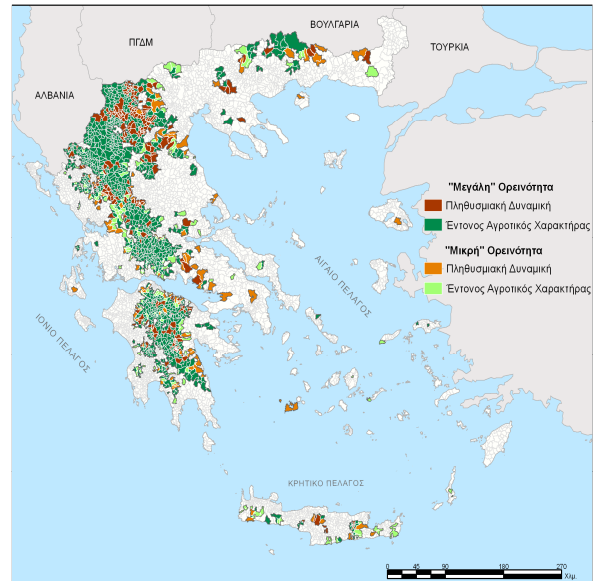
Εκτός της Παραγοντικής Ανάλυσης, κρίνεται αναγκαία και η χρησιμοποίηση της Ανάλυσης κατά Ομάδες (Cluster Analysis) (SPSS, 1990), προκειμένου να αποσαφηνισθούν είτε «συμπεριφορές» των παραγόντων, είτε «συμπεριφορές» μεταβλητών που δεν εκφράζονται από Παράγοντες και η ερμηνεία τους είναι σημαντική και ενδεικτική για τον χώρο και τον χρόνο αναφοράς. (π.χ. Χάρτης 5)

Ως ένα επί πλέον εργαλείο ανάγνωσης / ανάλυσης, ενδείκνυται και η χρησιμοποίηση των τυποποιημένων τιμών  $Z_i \geq 0,0$  για κάποιες μεταβλητές. Η διαδικασία αυτή βοηθάει στην απεικόνιση (και επομένως στην καλύτερη αντίληψη) των περιοχών όπου οι σχετικές μεταβλητές εμφανίζουν τιμές ίσες ή μεγαλύτερες του μέσου όρου (μ.ό.) που καταγράφεται για τον Ορεινό Γεωγραφικό Χώρο του Ορεινού Πληθυσμού της Ελλάδας (ΓΧΟΠΕ). (Λαφαζάνη Π., 2008, 2009) (π.χ. Χάρτης 6)

Τέλος, «κλασικοί» γεωγραφικοί δείκτες, όπως δημογραφικοί κ.ά. συνεισφέρουν στην τεκμηρίωση των συμπερασμάτων που προκύπτουν από τις πολυμεταβλητές αναλύσεις. (Λαφαζάνη 2008, 2009) (π.χ. Χάρτης 7)



**Χάρτης 7. Δείκτης Γήρανσης**  
**Map 7. Age Indicator**



**Χάρτης 8. Ορεινότητα και Πληθ. Κατάσταση**  
**Map 8. Highlands and Population**

### 3. Παραμετροποίηση και Χαρτογράφηση των Γεωγραφικών Χαρακτηριστικών

Η θεματική χαρτογράφηση των μεμονωμένων και συνδυασμένων παραγόντων, των ομοιογενών ομάδων, των τιμών  $Z_i \geq 0,0$  και των γεωγραφικών δεικτών, αναδεικνύει ακόμη καλύτερα τη γεωγραφική συμπεριφορά των φαινομένων στον ΓΧΟΠΕ.

#### 3.1. Πληθυσμιακή Κατάσταση

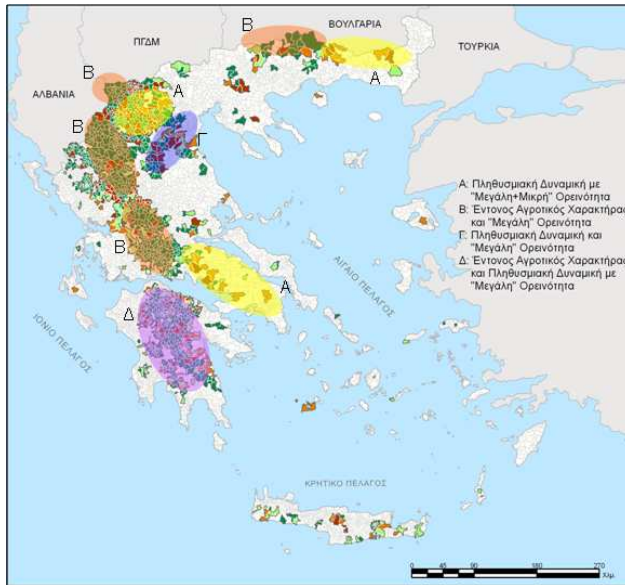
Ο συνδυασμός των Παραγόντων  $F_1$  και  $F_2$  δείχνει ότι ο Έντονος Αγροτικός Χαρακτήρας πλειοψηφεί στα ΔΔ/ΚΔ που χαρακτηρίζονται από «μεγάλες» τιμές Ορεινότητας, ενώ «διαμοιράζεται» με την Πληθυσμιακή Δυναμική τα ΔΔ/ΚΔ με «μικρές» τιμές Ορεινότητας. Έτσι δημιουργούνται οι περιοχές: Α → Πληθυσμιακή Δυναμική με «μεγάλη και μικρή» Ορεινότητα, Β → Έντονος Αγροτικός Χαρακτήρας και «μεγάλη» Ορεινότητα, Γ → Πληθυσμιακή Δυναμική και «μεγάλη» Ορεινότητα, Δ → Έντονος Αγροτικός Χαρακτήρας και Πληθυσμιακή Δυναμική με κυρίαρχη τη «μεγάλη» Ορεινότητα. (Χάρτες 8, 9) Στην Πληθυσμιακή Δυναμική συνηγορεί και το κοινό σύνολο των «μεγάλων» και «μικρών» Νοικοκυριών. (Χάρτης 10)

Αναφορικά με την Αστικότητα και τη σχέση της με την Ορεινότητα, διαπιστώνεται ότι η πλειοψηφία των αστικών ΔΔ διακρίνεται για «μικρές» τιμές Ορεινότητας. Αστικά ΔΔ με «μεγάλη» Ορεινότητα παρατηρούνται κυρίως στις Περιφέρειες Κεντρικής και Δυτικής Μακεδονίας, καθώς και Κεντρικής Ελλάδας.

### 3.2. Δημογραφική Κατάσταση

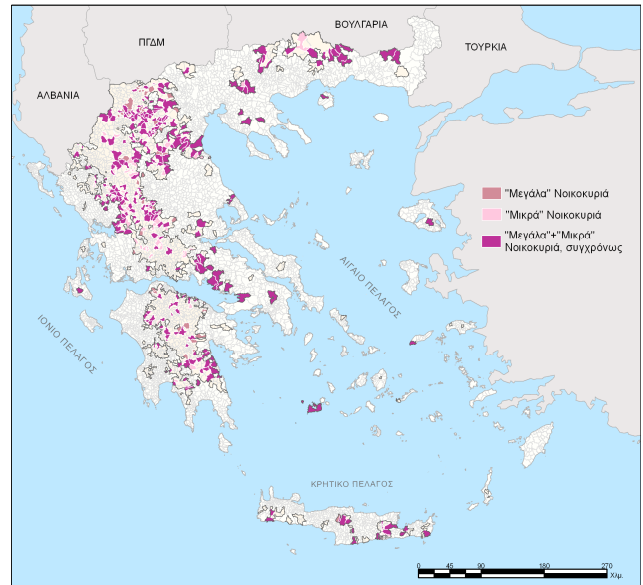
Η Δημογραφική Δυναμική ενός γεωγραφικού χώρου χαρακτηρίζεται ως από τα πλέον σημαντικά φαινόμενα που συνδέονται με την ανάπτυξή του. Ο συνδυασμός των σχετικών παραγόντων  $F_5$  και  $F_7$  αποδίδει τα ΔΔ/ΚΔ όπου (Χάρτες 11, 12):

- Πλειοψηφούν οι άγαμοι κάτοικοι και οι κάτοικοι νέων και σημαντικά παραγωγικών ηλικιών, δηλαδή ηλικίες 0-44 ετών → Περιοχές Α.
- Πλειοψηφούν οι έγγαμοι κάτοικοι και οι κάτοικοι ηλικίας  $\geq 45$  ετών → Περιοχές Β
- Κυριαρχούν, συγχρόνως, οι δύο προηγούμενες δημογραφικές κατηγορίες. Αντικατοπτρίζεται ο «ώριμος», ηλικιακά, πληθυσμός → Περιοχές Γ.



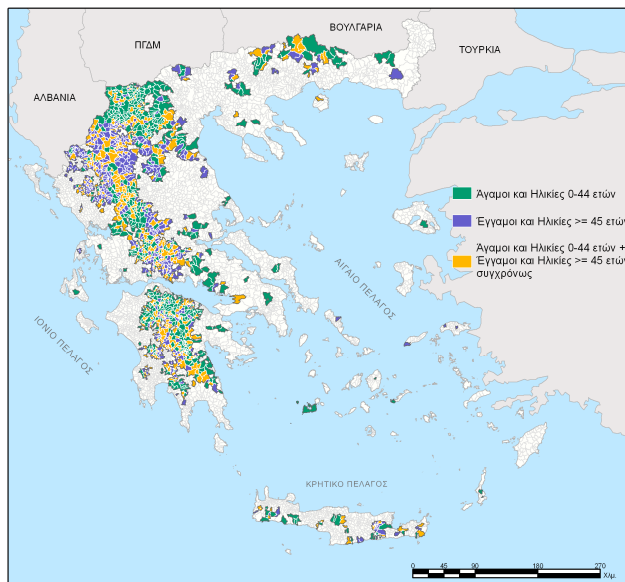
**Χάρτης 9.** Περιοχές Ορεινότητας και Πληθυσμιακής Κατάστασης

**Map 9.** Highland Areas and Population



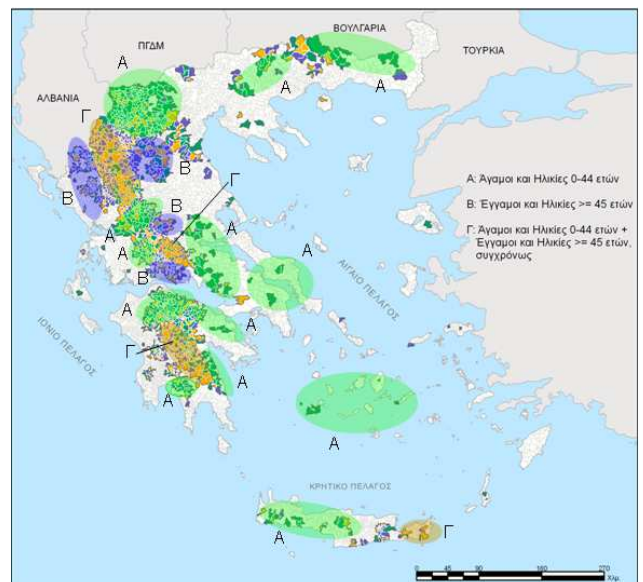
**Χάρτης 10.** Ένταση της Δυναμικής των Νοικοκυριών

**Map 10.** Intensity of Household Dynamics



**Χάρτης 11.** Δημογραφική Δυναμική

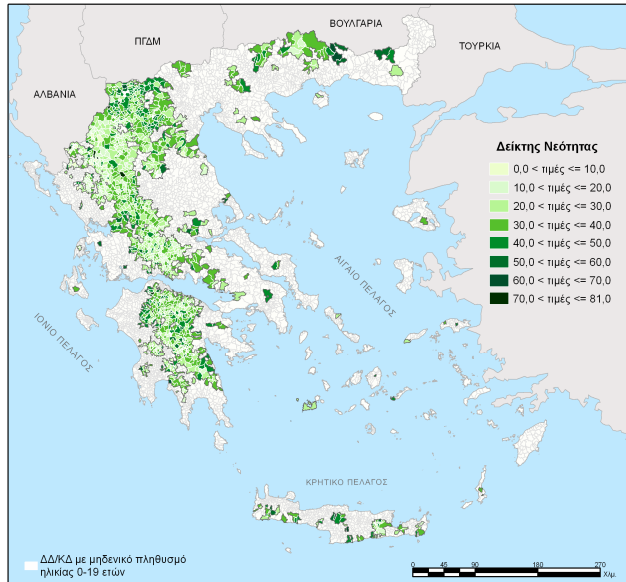
**Map 11.** Demographic Dynamics



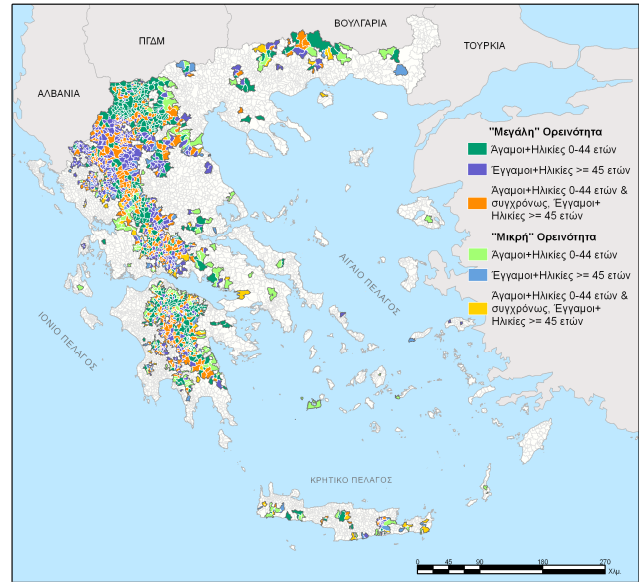
**Χάρτης 12.** Ένταση Δημογραφικής Δυναμικής

**Map 12.** Intensity of Demographic Dynamics

Παρατηρείται ότι ο ΒΔ άξονας του ΓΧΟΠΕ χαρακτηρίζεται, κυρίως, από «ώριμο» ηλικιακά πληθυσμό (περιοχές Γ και Β). «Διακόπτεται» από περιοχές Α που καταγράφονται στις περιφέρειες Δ. Ελλάδας, Θεσσαλίας, Κ. Ελλάδας και Πελοποννήσου. Επιπλέον, μπορεί να ειπωθεί ότι η Δημογραφική Δυναμική του ΓΧΟΠΕ εμφανίζει ένταση στο βόρειο τμήμα του, στο κεντρικό και στο νότιο. Σημειώνεται ότι η 1<sup>η</sup> δημογραφική κατηγορία καταγράφεται σε 614 ΔΔ/ΚΔ, η 2<sup>η</sup> εμφανίζεται σε 518 και η 3<sup>η</sup> σε 474 ΔΔ/ΚΔ. Όπως φαίνεται, πλειοψηφεί ο παραγωγικά ικανός πληθυσμός και αυτό είναι, κατ' αρχήν, ενθαρρυντικό.



**Χάρτης 13. Δείκτης Νεότητας**  
**Map 13. Youth Indicator**



**Χάρτης 14. Ορεινότητα & Δημογρ. Δυναμική**  
**Map 14. Highlands & Demographic Dynamics**

Τα παραπάνω επιβεβαιώνονται και από τη χωρική κατανομή των «κλασικών» Δεικτών Νεότητας και Γήρανσης που κυμαίνονται από 1,8% (Δ.Δ. Αμπελοχωρίου – Ν. Ιωαννίνων) έως 80,9% (Κ.Δ. Πωγωνιανής – Ν. Ιωαννίνων) για τον πρώτο και από 0,17% (Δ.Δ. Βάτου – Ν. Αιτωλοακαρνανίας) έως 73,0% (Δ.Δ. Αμπελοχωρίου – Ν. Ιωαννίνων) για τον δεύτερο. (Χάρτες 7, 13) Με τη βοήθεια του Χάρτη 14 διαπιστώνεται ότι ναι μεν, η ορεινότητα συνδέεται με το δημογραφικό επίπεδο, όμως «λειτουργούν» και άλλα «κριτήρια» που καθιστούν μια περιοχή δημογραφικά δυναμική ή όχι. Τέτοια παραδείγματα αποτελούν το Κ.Δ. Πάπιγκου (Ν. Ιωαννίνων), τα Δ.Δ. Πραμάντων (Ν. Ιωαννίνων), Σοχού (Ν. Θεσσαλονίκης), Σίλης (Ν. Δράμας), Κέχρου (Ν. Ροδόπης) κ.ά.

### 3.3. Οικονομική και Κοινωνική Κατάσταση

#### 3.3.1. Τομείς Παραγωγής και Μορφωτικό Επίπεδο

##### Τομείς Παραγωγής

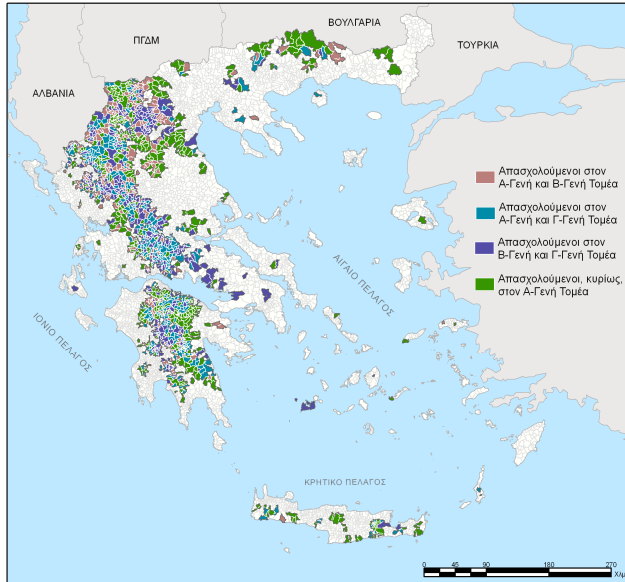
Η χωρική κατανομή των 3 τομέων παραγωγής αποδίδεται από τον συνδυασμό των Παραγόντων  $F_8$  και  $F_{11}$ . Προφανώς, έχει μεγάλο ενδιαφέρον η διάρθρωση της παραγωγής στον συγκεκριμένο γεωγραφικό χώρο. Ειδικότερα, εμφανίζονται τα ΔΔ/ΚΔ όπου (Χάρτες 15, 16) :

- «Κυριαρχεί» η Απασχόληση στον Α-Γενή και Β-Γενή τομέα → Περιοχές Α
- Πλειοψηφούν οι Απασχολούμενοι στον Α-Γενή και Γ-Γενή τομέα → Περιοχές Β
- «Κυριαρχεί» η Απασχόληση στον Β-Γενή και Γ-Γενή τομέα → Περιοχές Γ
- Οι κάτοικοι απασχολούνται μόνον (κυρίως) στον Α-Γενή τομέα → Περιοχές Δ.

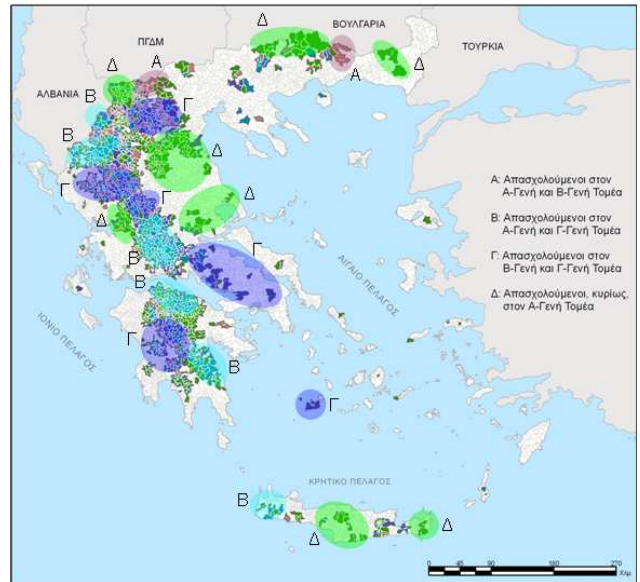
Σημειώνεται ότι στα ΔΔ/ΚΔ που απαρτίζουν τον ΒΔ άξονα του ΓΧΟΠΕ οι κάτοικοί τους απασχολούνται κυρίως στον Β-Γενή και Γ-Γενή τομέα. Σε κάποια από αυτά υπάρχει απασχό-



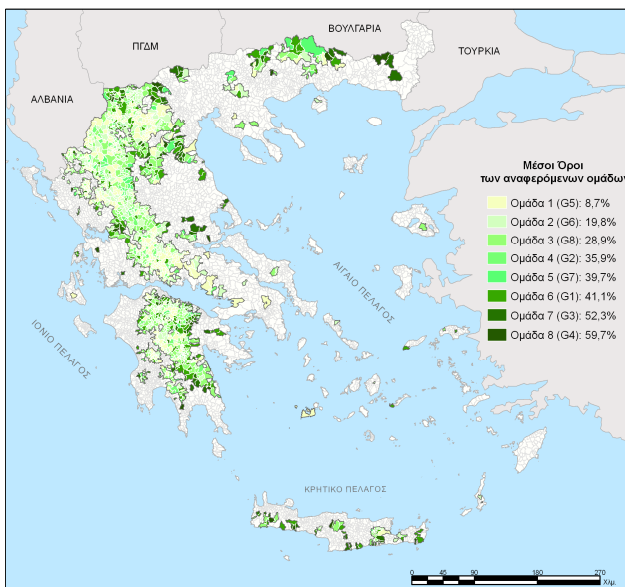
ληση και στον Α-Γενή τομέα, συγχρόνως όμως με τον Γ-Γενή τομέα. Πρόκειται για το στρεβλό μοντέλο ανάπτυξης που εφαρμόστηκε σε αυτόν τον ορεινό γεωγραφικό χώρο, όπου ως συγκριτικό πλεονέκτημα των επιμέρους περιοχών θεωρείται και λαμβάνεται υπόψη μόνον το φυσικό περιβάλλον. Επίσης, απόρροια της ίδιας «αναπτυξιακής φιλοσοφίας», αλλά και γενικότερων αναπτυξιακών επιλογών της Πολιτείας είναι η απασχόληση των κατοίκων των ορεινών ΔΔ/ΚΔ της Δ. και Κ. Μακεδονίας με τον Β-Γενή και Γ-Γενή τομέα, ενώ προσδιορίζονται και κάποιοι θύλακες με αποκλειστική, σχεδόν, απασχόληση στον Α-Γενή τομέα.



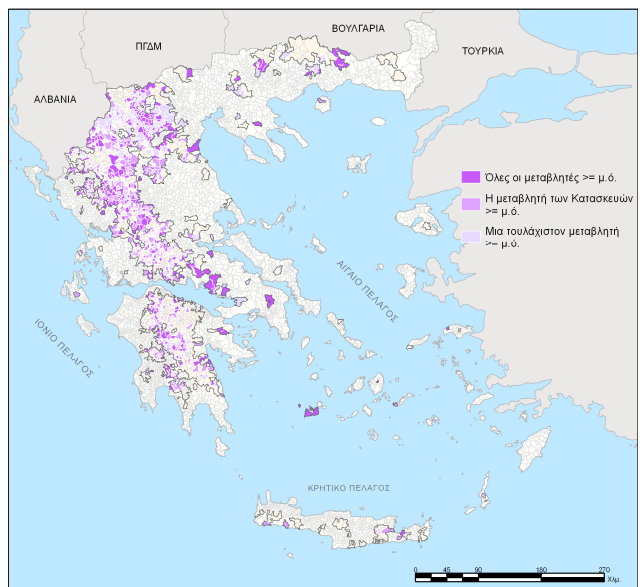
**Χάρτης 15.** Οι 3 τομείς παραγωγής (F<sub>8</sub>, F<sub>11</sub>)  
**Map 15.** The 3 Sectors of Production (F<sub>8</sub>, F<sub>11</sub>)



**Χάρτης 16.** Περιοχές απασχόλησης  
**Map 16.** Areas of employment

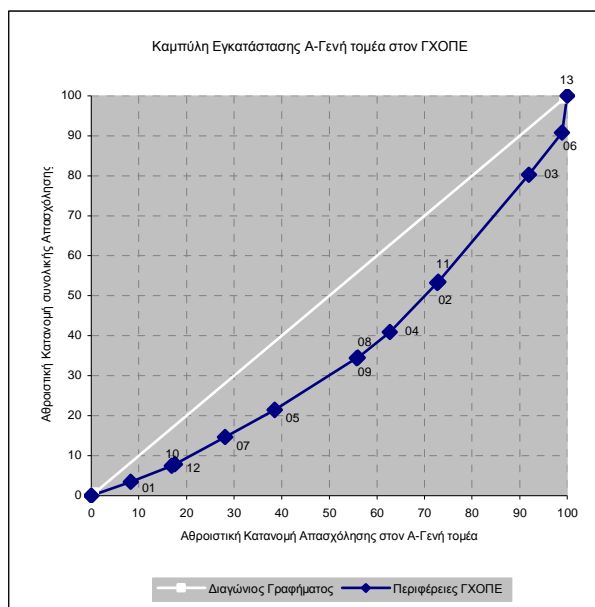


**Χάρτης 17.** Η κατανομή του Α-Γενή τομέα (Cluster Analysis)  
**Map 17.** The Distribution of the Primary Sector (Cluster Analysis)



**Χάρτης 18.** Μία ή/και περισσότερες μεταβλητές του Β-Γενή τομέα  $\geq$  μ.ό.  
**Map 18.** One or/and more variables of the Secondary and Tertiary Sectors  $\geq$  avg.

Οι Cluster Analyses για τους απασχολούμενους σε κάθε παραγωγικό τομέα συνηγορούν στις προσδιοριζόμενες, από τους Παράγοντες, περιοχές απασχόλησης Α, Β, Γ, Δ. (π.χ. Χάρτης 17)



**Σχήμα 1.** Καμπύλη Εγκατάστασης Α-Γενή τομέα

**Figure 1.** Installation Curve of the Primary Sector

όπου:

1. Μια τουλάχιστον μεταβλητή εμφανίζει  $Z_i \geq 0,0$ .
2. Η μεταβλητή που εκφράζει τους απασχολούμενους στις Κατασκευές έχει Z-τιμές  $\geq 0,0$ .
3. Όλες οι μεταβλητές που συγκροτούν τον Β-Γενή Τομέα εμφανίζουν Z-τιμές  $\geq 0,0$ .

Με αυτό τον τρόπο εντοπίζονται τα  $\Delta\Delta/\text{Κ}\Delta$  όπου οι μεταβλητές παίρνουν τιμές ίσες ή μεγαλύτερες των αντίστοιχων μέσων όρων (μ.ό.) που καταγράφονται στον ΓΧΟΠΕ. (Χάρτης 18) Επίσης, γίνεται σαφές ότι η αναφερόμενη προσέγγιση των απασχολούμενων στον Β-Γενή τομέα δεν αφήνεται αυτής που προκύπτει από μια Cluster Analysis. Εάν δε συνδυασθούν αυτές οι κατανομές και με την κατανομή των απασχολούμενων στη Μεταποίηση (Cluster Analysis), φαίνεται ότι η τελευταία εμφανίζει ένταση στην περιφέρεια Δ. Μακεδονίας όπου και ο «υπόλοιπος» Β-Γενής τομέας καταγράφει αξιόλογες τιμές.

#### Κατανομή των απασχολούμενων στον Γ-Γενή τομέα

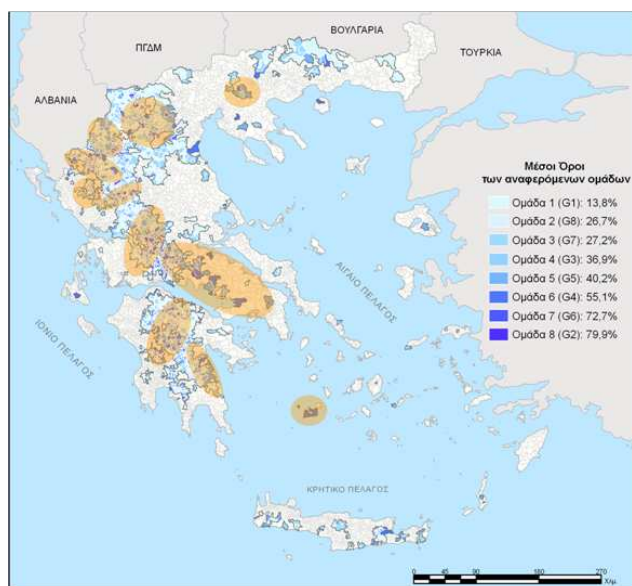
Πιο αναλυτικά, οι μεγαλύτερες τιμές του φαινομένου (Cluster Analysis, μ.ό. ομοιογενών ομάδων από 40,2% έως 79,94%) εμφανίζονται σε ζώνες και περιοχές στο βόρειο, βορειο-δυτικό, κεντρικό και νότιο τμήμα του ΓΧΟΠΕ. (Χάρτης 19)

Η δυναμική του Γ-Γενή τομέα συναρτάται άμεσα (και) με την ύπαρξη ή όχι των Καταστημάτων / Γραφείων και Ξενοδοχείων. Οι δυο Cluster Analyses, για την κατανομή συνολικά αυτών των εγκαταστάσεων και για την κατανομή μόνο των Ξενοδοχείων, αποδίδουν τα  $\Delta\Delta/\text{Κ}\Delta$  όπου οι σχετικές μεταβλητές εμφανίζουν αξιόλογες τιμές (συγκριτικά, βεβαίως, με τα υπόλοιπα  $\Delta\Delta/\text{Κ}\Delta$ ). Η σύγκριση αυτών των κατανομών με την κατανομή των απασχολούμενων στον Γ-Γενή τομέα δείχνει «εισαγόμενη» απασχόληση (είτε οι κάτοικοι απασχολούνται σε Γ-Γενή εκτός τόπου κατοικίας, είτε οι απασχολούμενοι κάτοικοι στον Γ-Γενή ανήκουν στον πραγματικό και όχι στον μόνιμο πληθυσμό), καθώς και  $\Delta\Delta/\text{Κ}\Delta$  όπου, ενώ εμφανίζεται ένταση των εγκαταστάσεων Γ-Γενή τομέα, η απασχόληση καταγράφει μικρές τιμές. (Χάρτης 20)

Οι «κλασικοί» Δείκτες Εγκατάστασης (CL) για την κατανομή της απασχόλησης στους 3 τομείς παραγωγής υπολογίζονται ως: CL Α-Γενή = 0,218, CL Β-Γενή = 0,127, CL Γ-Γενή = 0,058. Όπως φαίνεται, η μεγαλύτερη διαφοροποίηση εγκατάστασης, σε σχέση με τη συνολική απασχόληση, παρατηρείται στον Α-Γενή τομέα. Πολύ μικρή διαφοροποίηση παρουσιάζει ο Γ-Γενής και λίγο μεγαλύτερη, από αυτόν, εμφανίζει ο Β-Γενής τομέας. Οι συντελεστές αυτοί, καθώς και η Καμπύλη Εγκατάστασης του Α-Γενή τομέα (Σχήμα 1), επιβεβαιώνουν την «εικόνα» που προκύπτει από τις αναφερόμενες αναλύσεις.

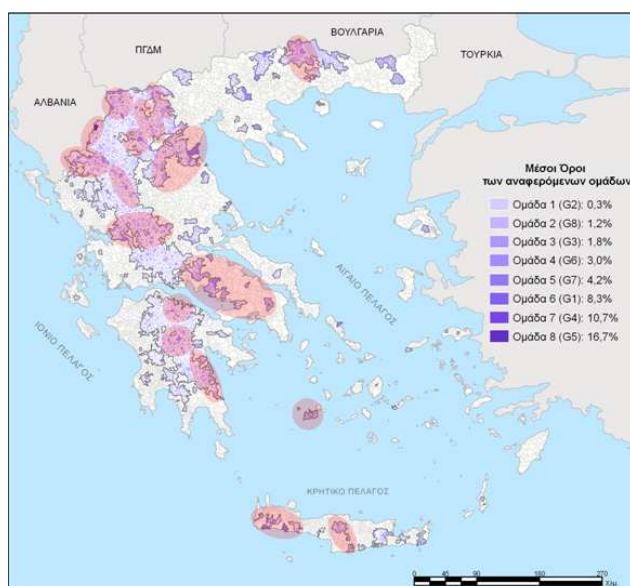
#### Κατανομή των απασχολούμενων στον Β-Γενή τομέα

Για την καλύτερη αντίληψη της χωρικής κατανομής του σχετικού παράγοντα  $F_{11}$ , χαρτογραφούνται επί πλέον τα  $\Delta\Delta/\text{Κ}\Delta$



**Χάρτης 19.** Η κατανομή του Γ-Γενή τομέα (Cluster Analysis)

**Map 19.** The Distribution of the Tertiary Sector (Cluster Analysis)



**Χάρτης 20.** Κατανομή Καταστημάτων, Γραφείων, Ξενοδοχείων (Cluster Analysis)

**Map 20.** Distribution of Shops, Offices, Hotels (Cluster Analysis)

### Μορφωτικό Επίπεδο (ΜΕ)

Σύμφωνα με τον παράγοντα  $F_8$  («Απασχόληση I και Μορφωτικό επίπεδο»), ο Α-Γενής τομέας συνδέεται με το Μορφωτικό Επίπεδο Απόφοιτων ή όχι Δημοτικού Σχολείου και ο Γ-Γενής τομέας συναρτάται με Μορφωτικό Επίπεδο ανώτερο της Γ΄ Γυμνασίου. Επομένως:

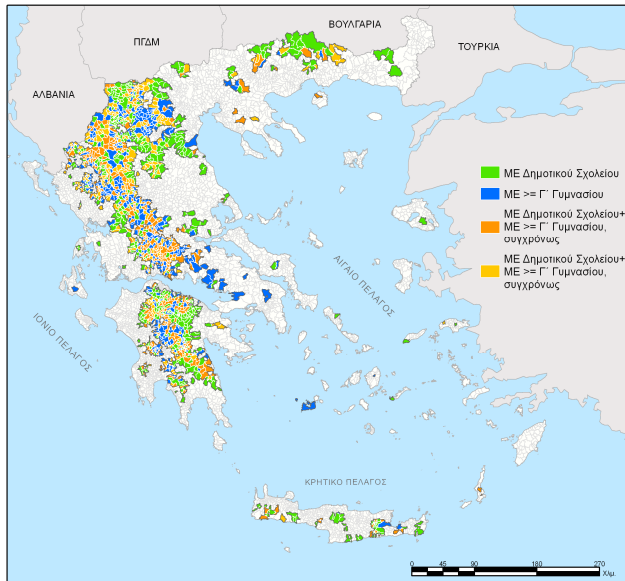
- Στα ΔΔ/ΚΔ των οποίων οι κάτοικοι απασχολούνται, κυρίως, στον Α-Γενή τομέα, το Μορφωτικό τους Επίπεδο είναι Δημοτικού Σχολείου (Απόφοιτοι και μη).
- Το Μορφωτικό Επίπεδο των ΔΔ/ΚΔ όπου κυριαρχούν οι απασχολούμενοι στον Β-Γενή και Γ-Γενή τομέα είναι ίσο ή ανώτερο της Γ΄ Γυμνασίου.
- Τα ΔΔ/ΚΔ όπου κυριαρχούν οι απασχολούμενοι στον Α-Γενή και Γ-Γενή τομέα, χαρακτηρίζονται από Μορφωτικό Επίπεδο Αποφοίτων και μη Δημοτικού Σχολείου, καθώς και Αποφοίτων, τουλάχιστον, Γ΄ Γυμνασίου.
- Οι ίδιες κατηγορίες Μορφωτικού Επιπέδου, με λιγότερο έντονη την παρουσία Αποφοίτων, τουλάχιστον, Γ΄ Γυμνασίου, χαρακτηρίζουν τα ΔΔ/ΚΔ που διακρίνονται για τους απασχολούμενους, συγχρόνως, στον Α-Γενή και Β-Γενή τομέα. (Χάρτες 21, 22)

Η κατανομή του ΜΕ Δημοτικού Σχολείου και του ΜΕ ίσου ή ανώτερου της Γ΄ Γυμνασίου που προκύπτει από αντίστοιχες Cluster Analyses επικροτεί τα αναφερόμενα (π.χ. Χάρτης 23)

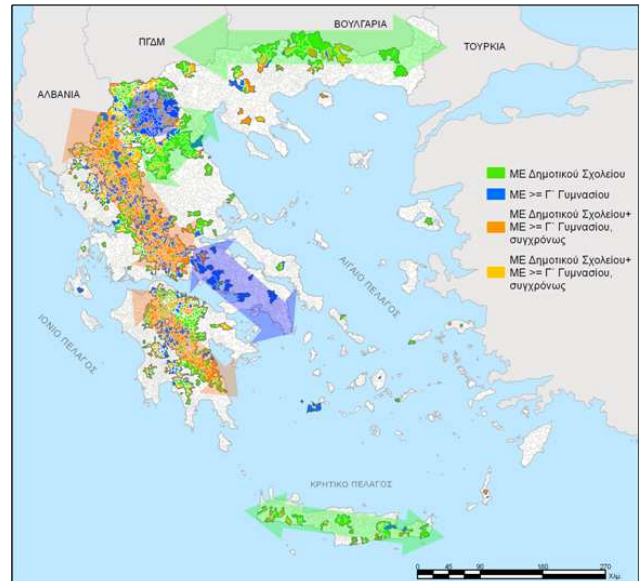
### 3.3.2. Ανεργία, Απασχόληση και Τομείς Παραγωγής

Η Ανεργία, ως Γεωγραφικός – Οικονομικός Δείκτης, συναρτάται άμεσα με το επίπεδο ανάπτυξης μιας περιοχής. Η χαρτογράφηση της κατανομής της αποσαφηνίζει τη δυναμική της στον ΓΧΟΠΕ. Ειδικότερα, η χαρτογράφηση του σχετικού παράγοντα χωροθετεί τόσο τα ΔΔ και ΚΔ με αξιολογές τιμές Ανεργίας, όσο και τα ΔΔ/ΚΔ με αξιοσημείωτες τιμές Απασχόλησης. Ανεργία καταγράφεται, κυρίως, σε ευρείες περιοχές του ΒΔ τμήματος του ΓΧΟΠΕ, καθώς και σε μικρότερες περιοχές του υπόλοιπου χώρου. Η κατανομή, επιπλέον, των τιμών Ανεργίας και Απασχόλησης που είναι ανώτερες της μέσης, αποδίδει τις περιοχές όπου εμφανίζεται αξιόλογη παραγωγική δυναμική, εφόσον κυριαρχούν τα επίπεδα Απασχόλησης που υ-

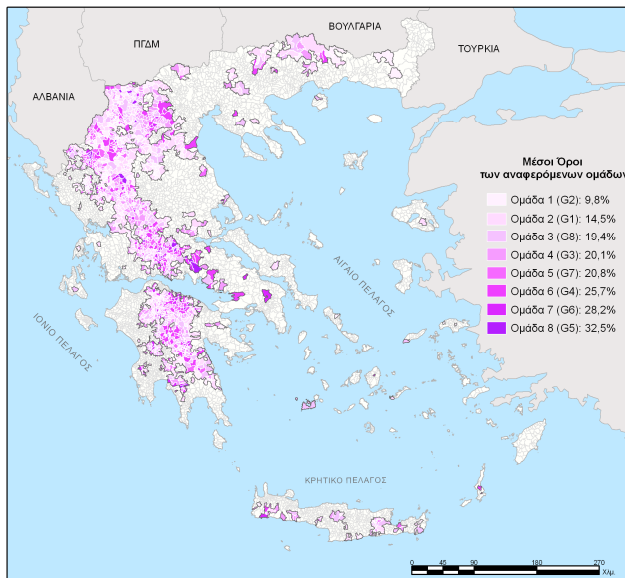
περβαίνουν το μέσο, αλλά και τις περιοχές με προβληματική παραγωγική δυναμική, εφόσον η Ανεργία σε αυτές υπερβαίνει τον μ.ό. (Χάρτης 6)



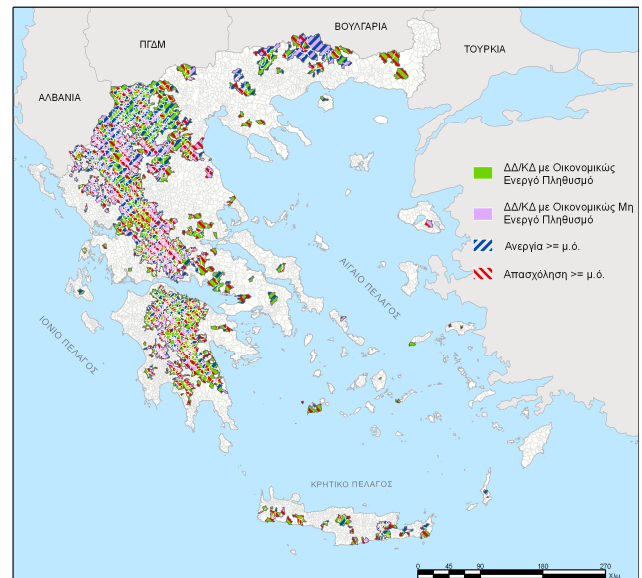
**Χάρτης 21.** Το Μορφωτικό Επίπεδο (ME)  
**Map 21.** Educational Levels (EL)



**Χάρτης 22.** Ζώνες και Περιοχές ME  
**Map 22.** Zones and Areas EL



**Χάρτης 23.** Μορφωτικό Επίπεδο  $\geq$  Γ' Γυμνασίου (Cluster Analysis)  
**Map 23.** Educational Level  $\geq$  3d year of High-school (Cluster Analysis)

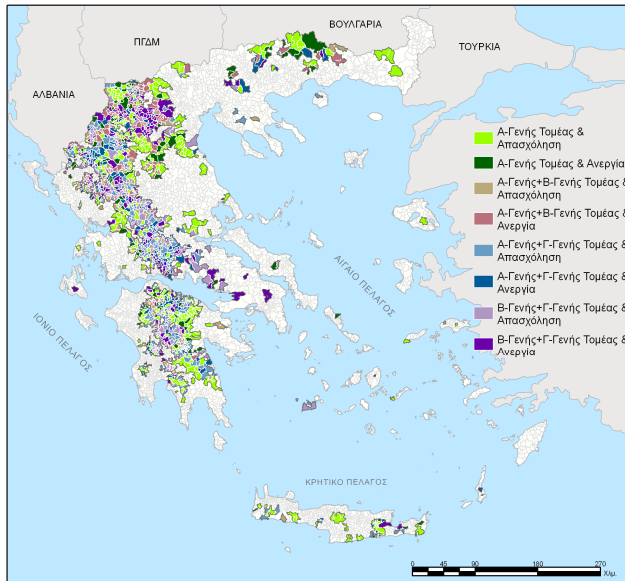


**Χάρτης 24.** Οικονομικώς Ενεργός και Μη Ενεργός Πληθυσμός, Μεταβλητές  $\geq$  μ.ό.  
**Map 24.** Economically Active and non Active Population, Variables  $\geq$  avg.

Η κατανομή του Οικονομικώς Ενεργού και μη Ενεργού Πληθυσμού, με τη σύγχρονη κατανομή των επιπέδων Απασχόλησης και Ανεργίας που υπερéχουν των αντίστοιχων μέσων, αποδίδουν την προοπτική της παρατηρούμενης δυναμικής των απασχολούμενων στον ΓΧΟΠΕ. Διαπιστώνεται, δηλαδή, ότι σε περιοχές όπου πλειοψηφεί ο Οικονομικώς Ενεργός Πληθυσμός, η Ανεργία υπερéχει του μ.ό., γεγονός που σηματοδοτεί αρνητική αναπτυξιακή εξέλιξη γι' αυτές εάν δεν εφαρμοσθούν κατάλληλες πολιτικές. Πρόκειται για τις ήδη αναφερόμενες περιοχές του ΒΔ τμήματος του ΓΧΟΠΕ. Όμως, το ενθαρρυντικό είναι ότι υπάρχουν και περι-

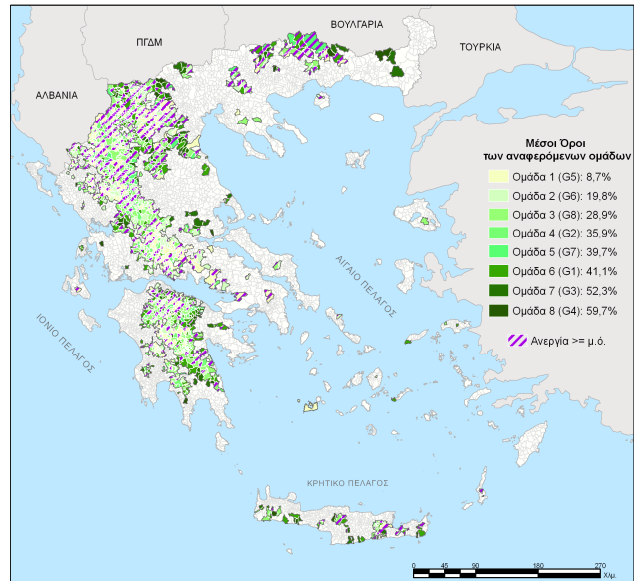
οχές με πλειοψηφούντα τον Οικονομικός Ενεργό Πληθυσμό όπου το επίπεδο Απασχόλησης είναι ανώτερο του μέσου. (Χάρτης 24)

Η «ταυτόχρονη» απεικόνιση των τομέων παραγωγής καθώς και ανεργίας και απασχόλησης, προκειμένου να φανεί ο τρόπος σύνδεσης αυτών των παραμέτρων, προκύπτει από τον συνδυασμό των αντίστοιχων παραγόντων  $F_8$ ,  $F_{10}$ ,  $F_{11}$ . (Χάρτης 25) Η σύνδεση της Ανεργίας (τιμές ανώτερες της μέσης) με την κατανομή κάθε τομέα παραγωγής (όπως προκύπτει από μια Cluster Analysis) απεικονίζει, αναλυτικότερα, τη σχέση αυτών των φαινομένων στον ΓΧΟΠΕ. (π.χ. Χάρτης 26) Παρατηρείται ότι σε κάθε παραγωγικό τομέα καταγράφονται αρκετά ΔΔ / ΚΔ με αξιόλογες τιμές απασχολούμενων και τιμές ανεργίας  $\geq$  μ.ό.



**Χάρτης 25.** Τομείς Παραγωγής με Ανεργία και Απασχόληση ( $F_8$ ,  $F_{10}$ ,  $F_{11}$ )

**Map 25.** Sectors of Production with Unemployment and Employment ( $F_8$ ,  $F_{10}$ ,  $F_{11}$ )



**Χάρτης 26.** Α-Γενής τομέας και Ανεργία  $\geq$  μ.ό.

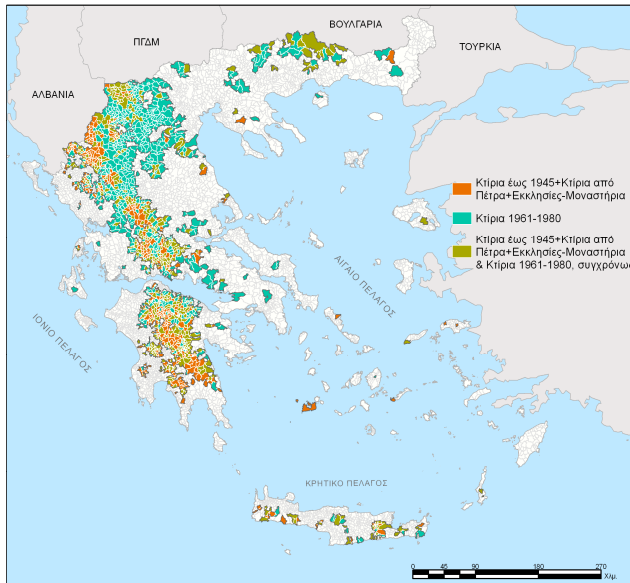
**Map 26.** Primary Sector and Unemployment  $\geq$  avg.

### 3.4. Παλαιότητα Κτιρίων και Υλικά Κατασκευής και Επικάλυψης

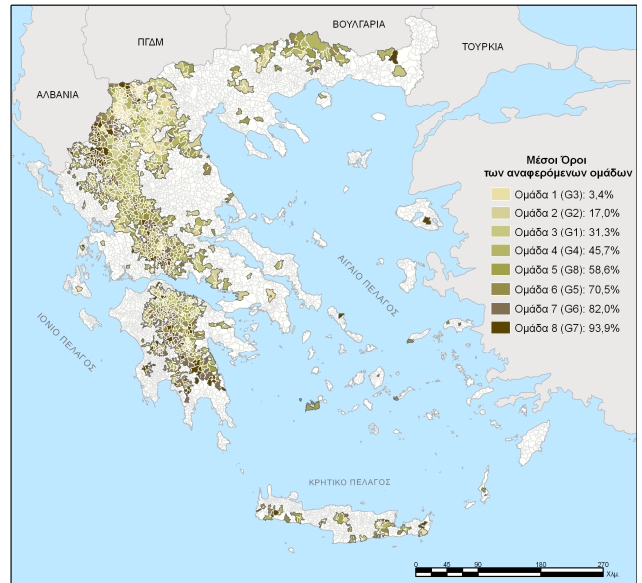
Οι γεωγραφικές διαφοροποιήσεις δεν αποδίδονται μόνον με οικονομικούς ή / και δημογραφικούς δείκτες, αλλά καταγράφονται και με τη βοήθεια πολιτισμικών χαρακτηριστικών. Ως τέτοια χρησιμοποιήθηκαν: Η Παλαιότητα των Κτιρίων, τα Υλικά Κατασκευής τους, η Επικάλυψη των Στεγών κ.ά. Ο συνδυασμός των παραγόντων  $F_{13}$  και  $F_{15}$  δίνει την κατανομή των κτιρίων ως προς την παλαιότητα και τα υλικά κατασκευής τους. (Χάρτης 27) Επειδή, όμως, η Πέτρα, ως υλικό κατασκευής των κτιρίων, δεν συναρτάται πάντα με την παλαιότητα, δηλαδή τον χρόνο κατασκευής, μια Cluster Analysis αποσαφηνίζει καλύτερα τα ΔΔ/ΚΔ όπου πλειοψηφούν τα πέτρινα κτίρια. (Χάρτης 28)

Το κοινό σύνολο των ΔΔ/ΚΔ με παλαιότητα κτιρίων από το 1961 και εντεύθεν και των ΔΔ / ΚΔ όπου έχουν καταγραφεί πέτρινα κτίρια προκύπτει από τον συνδυασμό των αντίστοιχων Clusters. Έτσι, χωροθετούνται οι περιοχές με «σχετικά νέα κτίρια» (ποσοστά από 31,4% έως 43,7% οι μ.ό. των αντίστοιχων ομοιογενών ομάδων) και ποσοστά πέτρινων κτιρίων από 45,7% έως 93,9% (οι αντίστοιχοι μ.ό. των ομάδων), γεγονός που συναρτάται με το φυσικό περιβάλλον και την πολιτισμική ταυτότητα αυτών των περιοχών και που με τη σειρά τους συνιστούν συγκριτικά πλεονεκτήματα γι' αυτά τα ΔΔ/ΚΔ σε σχέση με άλλες γεωγραφικές περιοχές. Το πλήθος τους υπολογίζεται σε 230 ΔΔ/ΚΔ και χωροθετούνται είτε ως ζώνες – περι-

οχές στο βόρειο, βορειο-δυτικό και κεντρικό τμήμα του ΓΧΟΠΕ, είτε ως «σημεία» στον υπόλοιπο χώρο. (Χάρτης 29)

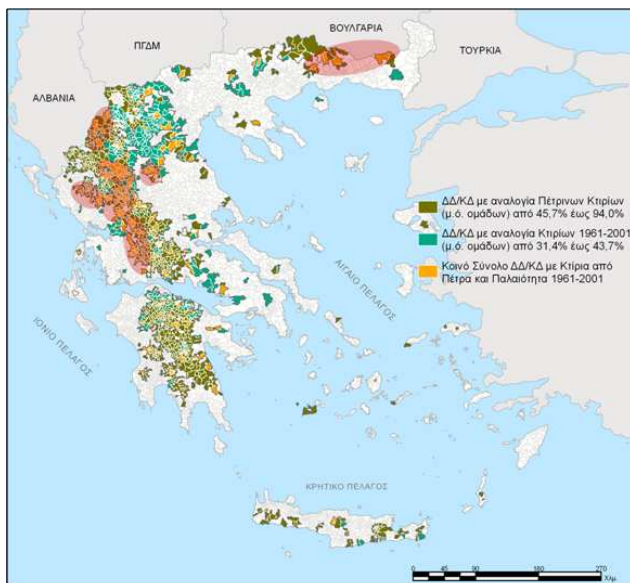


**Χάρτης 27.** Παλαιότητα Κτιρίων (F<sub>13</sub>, F<sub>15</sub>)  
**Map 27.** Age of Buildings (F<sub>13</sub>, F<sub>15</sub>)

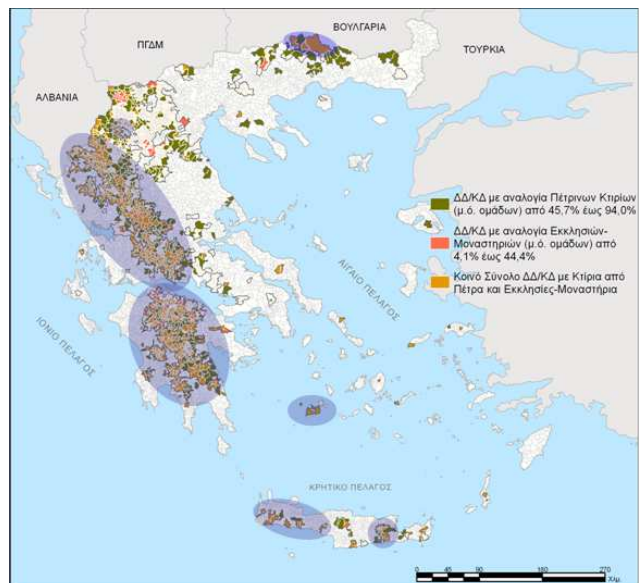


**Χάρτης 28.** Κτίρια με Υλικά Κατασκευής την Πέτρα (Cluster Analysis)

**Map 28.** Buildings using Stone as a Construction Material (Cluster Analysis)



**Χάρτης 29.** Κτίρια 1961-2001 και Υλικά Κατασκευής την Πέτρα  
**Map 29.** Buildings 1961-2001 and Stone as a Construction Material

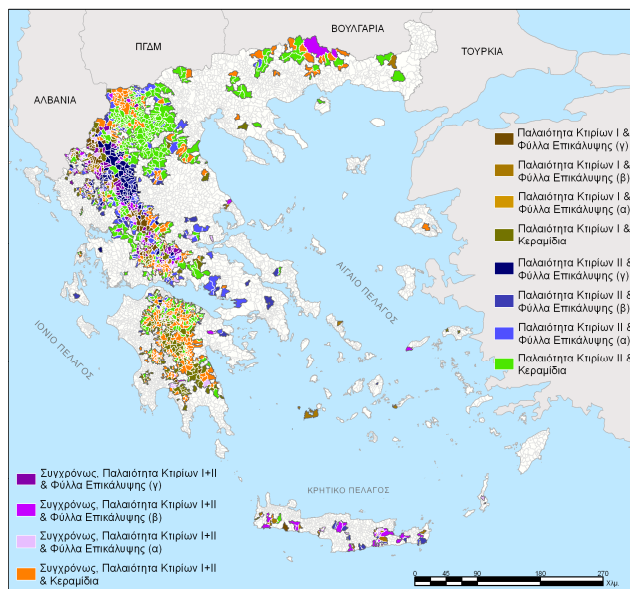


**Χάρτης 30.** Εκκλησίες – Μοναστήρια και Υλικά Κατασκευής την Πέτρα  
**Map 30.** Churches - Abbeys and Stone as a Construction Material

Παρομοίως, ο συνδυασμός των παραπάνω ΔΔ/ΚΔ με τα πέτρινα κτίρια και των ΔΔ/ΚΔ όπου καταγράφονται Εκκλησίες-Μοναστήρια από 4,1% έως 44,4%, χωροθετεί τις περιοχές, βόρειο τμήμα, ΒΔ άξονας και νότιο τμήμα του ΓΧΟΠΕ, όπου «κυριαρχούν» (μάλλον) Εκκλησίες-Μοναστήρια από Πέτρα. Το γεγονός αυτό συνάδει με τον προσκυνηματικό και όχι μόνο Του-

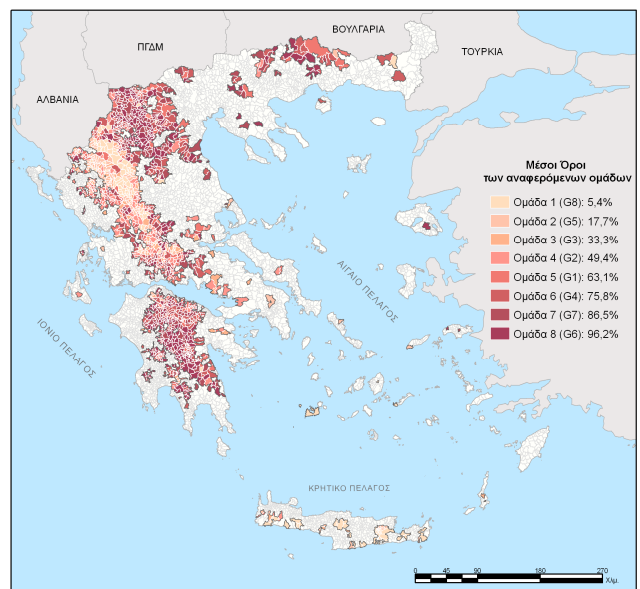
ρισμό και αποτελεί, προφανώς, συγκριτικό αναπτυξιακό πλεονέκτημα αυτών των περιοχών. (Χάρτης 30)

Ο συνδυασμός των παραγόντων  $F_{13}$ ,  $F_{15}$ ,  $F_{14}$ , αποδίδει την Παλαιότητα των Κτιρίων και τα υλικά επικάλυψης των στεγών τους, Κεραμίδια ή Φύλλα Επικάλυψης. (Χάρτης 31) Σημειώνεται ότι στα ΔΔ/ΚΔ που χαρακτηρίζονται από την ύπαρξη Φύλλων Επικάλυψης, τα κτίρια με την αναφερόμενη μεταβλητή ως αναλογία (%) δεν είναι πάντα περισσότερα από τα κτίρια με Κεραμίδια, πάλι ως αναλογία (%). Αυτό συμβαίνει διότι στην Παραγοντική Ανάλυση είναι σημαντικός ο ρόλος των Z-τιμών οι οποίες σχετίζονται άμεσα με την κατανομή των μεταβλητών. Σύμφωνα, λοιπόν, με την κατανομή των μεταβλητών «Φύλλα Επικάλυψης» και «Κεραμίδια» για το σύνολο του ΓΧΟΠΕ, τα ΔΔ/ΚΔ με τα Φύλλα Επικάλυψης εμφανίζουν, συνήθως, μεγαλύτερες Z-τιμές στην πρώτη μεταβλητή από ότι στη δεύτερη. Έτσι, τα ΔΔ/ΚΔ με ικανές Z-τιμές στα «Φύλλα Επικάλυψης», ως προς το σύνολο της κατανομής, εμφανίζονται στην κατηγορία αυτών που χαρακτηρίζονται από φύλλα επικάλυψης στις στέγες των κτιρίων τους, ανεξαρτήτως των ποσοστών (%) των κτιρίων με φύλλα επικάλυψης ή κεραμίδια που καταγράφονται σε κάθε ΔΔ/ΚΔ. Βεβαίως, λαμβάνεται υπ' όψη και ο αλγεβρικός υπολογισμός των παραγοντικών τιμών, όπου συμμετέχουν και άλλες μεταβλητές και όχι μόνον αυτές που προσδιορίζουν τους παράγοντες. Αυτό σημαίνει ότι υπάρχουν κάποιες περιπτώσεις όπου η παραγοντική τιμή δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Η αποσαφήνιση και επιβεβαίωση της κατανομής του σχετικού παράγοντα γίνεται με δύο Cluster Analyses, μια για τα Φύλλα Επικάλυψης και μια για τα Κεραμίδια.



**Χάρτης 31.** Παλαιότητα Κτιρίων & Επικάλυψη Στεγών ( $F_{13}$ ,  $F_{15}$ ,  $F_{14}$ )

**Map 31.** Age of Buildings & Roof Covering ( $F_{13}$ ,  $F_{15}$ ,  $F_{14}$ )



**Χάρτης 32.** Κτίρια με Στέγες από Κεραμίδια (Cluster Analysis)

**Map 32.** Buildings with Tiled Roofs (Cluster Analysis)

Οι περιοχές όπου «κυριαρχούν» τα φύλλα επικάλυψης χωροθετούνται οι ίδιες, τόσο με τη χαρτογράφηση είτε του σχετικού παράγοντα είτε του συνδυασμού  $F_{13}$ ,  $F_{15}$ ,  $F_{14}$ , όσο και με τη χαρτογράφηση των δύο Cluster Analyses. Η μια συμπίπτει με τη «ραχοκοκαλιά» της Πίνδου, στον ΒΔ άξονα του ΓΧΟΠΕ, η δεύτερη προσδιορίζεται στο ανατολικό τμήμα του και η τρίτη περιλαμβάνει την περιφέρεια Κρήτης. Μια τέταρτη, μικρότερη, προσδιορίζεται στο βόρειο τμήμα του. (Χάρτης 31)

#### 4. Ενδοπεριφερειακές και Διαπεριφερειακές Γεωγραφικές Διαφοροποιήσεις

Η εστίαση σε μια ή περισσότερες (συνεχόμενες ή όχι) ευρύτερες γεωγραφικές περιοχές, π.χ. οι αντίστοιχοι χώροι των 13 Περιφερειών, αναδεικνύει τις γεωγραφικές διαφοροποιήσεις μεταξύ των ΔΔ/ΚΔ της ίδιας περιφέρειας ή διαφορετικών περιφερειών. Με το δεδομένο ότι η σχετική ανάλυση αφορά ολόκληρο τον ΓΧΟΠΕ, οι διαφοροποιήσεις αυτές είναι άμεσες και συγκρίσιμες τόσο μεταξύ τους όσο και με τον χώρο αναφοράς τους. Το γεγονός αυτό οδηγεί σε ασφαλέστερα συμπεράσματα και καλύτερα τεκμηριωμένες προτάσεις και προγράμματα για την αντιμετώπιση προβλημάτων και συνθηκών που επιδρούν στην αποδυνάμωση της πληθυσμιακής, δημογραφικής και παραγωγικής δυναμικής των ορεινών περιοχών. (Λαφαζάνη, 2008, 2009) Ως σχετικά παραδείγματα αναφέρονται οι γεωγραφικοί χώροι των ορεινών πληθυσμών στις περιφέρειες Ηπείρου, Θεσσαλίας και Δ. Μακεδονίας.

Στον ορεινό πληθυσμό της Ηπείρου, ο συνδυασμός των σχετικών παραγόντων δείχνει ότι ο Έντονος Αγροτικός Χαρακτήρας πλειοψηφεί (έως κυριαρχεί) στα ΔΔ/ΚΔ με «μεγάλες τιμές» Ορεινότητας, ενώ «διαμοιράζεται» με την Πληθυσμιακή Δυναμική τα ΔΔ/ΚΔ με «μικρές τιμές» Ορεινότητας. (Χάρτης 33)

Επίσης, η περιοχή διακρίνεται από μεγάλες τιμές ηλικιών  $\geq 45$  ετών, ενώ ο πληθυσμός ηλικίας 0-44 ετών χωροθετείται (διάσπαρτα) κυρίως στο κεντρικό, βόρειο και νότιο τμήμα της. Τα ΔΔ/ΚΔ όπου συγχρόνως εμφανίζονται μεγάλες τιμές ηλικιών 0-44 ετών και ηλικιών  $\geq 45$  ετών εντοπίζονται στο βόρειο-κεντρικό και νότιο-κεντρικό τμήμα της. Πρόκειται για φαινόμενο ιδιαίτερα απογοητευτικό που συνδυαζόμενο και με άλλα γεωγραφικά χαρακτηριστικά, όπως ο Δείκτης Γήρανσης, πιστοποιεί μια μη αναστρέψιμη κατάσταση. (Χάρτες 34, 35)

Η θεματική χαρτογράφηση της Δημογραφικής Δυναμικής συνδυαζόμενη με την Ορεινότητα στον σχετικό γεωγραφικό χώρο των τριών περιφερειών απεικονίζει τις μεταξύ τους γεωγραφικές διαφοροποιήσεις. Στον χώρο του ορεινού πληθυσμού της Δ. Μακεδονίας παρατηρείται έντονο παραγωγικά ηλικιακό δυναμικό, ενώ εξαιρείται ως «γηρασμένο» το νοτιο-δυτικό τμήμα της. Ίσως λίγο καλύτερο εμφανίζεται το δημογραφικό περιβάλλον στον ορεινό πληθυσμό της Θεσσαλίας, συγκριτικά με την Ήπειρο, όμως και εδώ δεν επιτρέπεται αισιοδοξία. (Χάρτης 35) Συμπληρωματικά των αναφερόμενων λειτουργεί και η κατανομή των τριών τομέων παραγωγής, όπου ο Α-Γενής τομέας φαίνεται να εμφανίζει τη μικρότερη απασχόληση στον ορεινό πληθυσμό της Ηπείρου (πραγματικά, τα ποσοστά απασχόλησης στον Α-Γενή είναι: 19,0% - Δ. Μακεδονία, 6,7% - Ήπειρος, 10,5% - Θεσσαλία, για την αντίστοιχη απασχόληση στο σύνολο του ΓΧΟΠΕ). (Χάρτης 36)

Αναφορικά με τους Συντελεστές Συμμετοχής, Εγκατάστασης και Ειδίκευσης (εργαλεία για την ανάγνωση των διαφοροποιήσεων στις συγκεντρώσεις / κατανομές μεταβλητών), παρατηρούνται τα εξής:

#### Συντελεστές Συμμετοχής QL

- ΓΧΟΠ Δ. Μακεδονίας: Η συμμετοχή του στην απασχόληση του Β-Γενή τομέα (QL = 1, 294) είναι μεγαλύτερη από τη συμμετοχή του στη συνολική απασχόληση του ΓΧΟΠΕ.
- ΓΧΟΠ Ηπείρου: Συμμετέχει στην απασχόληση του Α-Γενή και Β-Γενή τομέα (QL = 1,049 και 1,011 αντιστοίχως) με μεγαλύτερο ποσοστό από τη συμμετοχή του στη συνολική απασχόληση του ΓΧΟΠΕ.
- ΓΧΟΠ Θεσσαλίας: Συμμετέχει στην απασχόληση του Α-Γενή τομέα (QL = 1,542) με μεγαλύτερο ποσοστό από αυτό που συμμετέχει στη συνολική απασχόληση του ΓΧΟΠΕ.

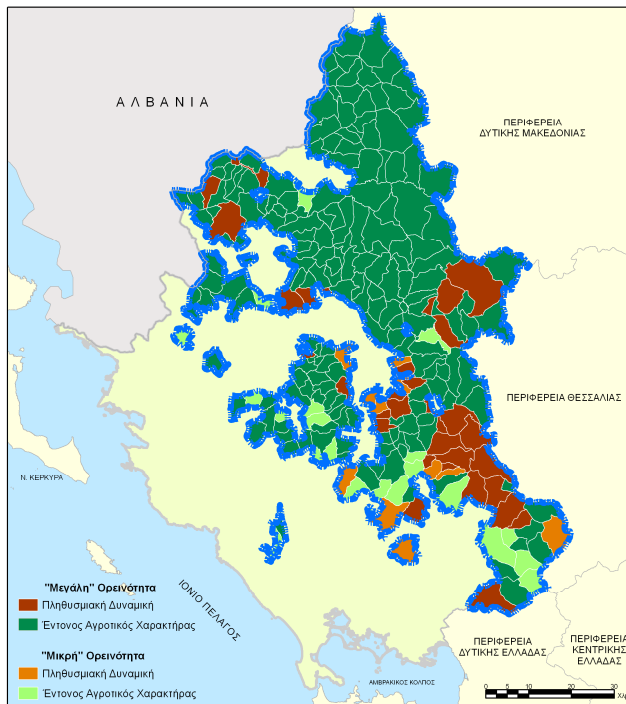
#### Συντελεστές Εγκατάστασης CL

- ΓΧΟΠ Δ. Μακεδονίας: Διαφοροποιημένη εμφανίζεται η εγκατάσταση και των 3 τομέων παραγωγής, σε σχέση με τη συνολική απασχόληση, με τον Α-Γενή να έχει τον μεγαλύτερο

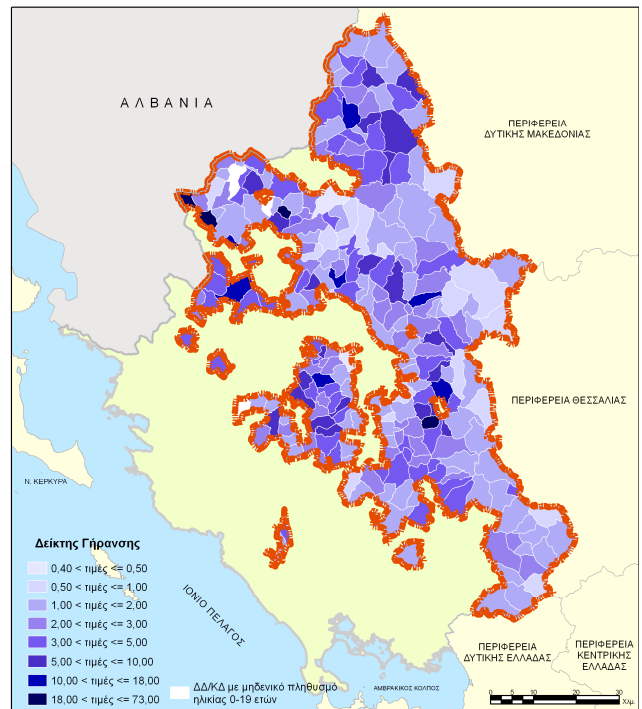


συντελεστή (CL A-Γενή = 0,449, CL B-Γενή = 0,147, CL Γ-Γενή = 0,144). Το μέγεθός του δείχνει έντονη διαφοροποίηση εγκατάστασης τόσο στον θεωρούμενο γεωγραφικό χώρο όσο και συγκριτικά με τους αντίστοιχους της Ηπείρου και της Θεσσαλίας.

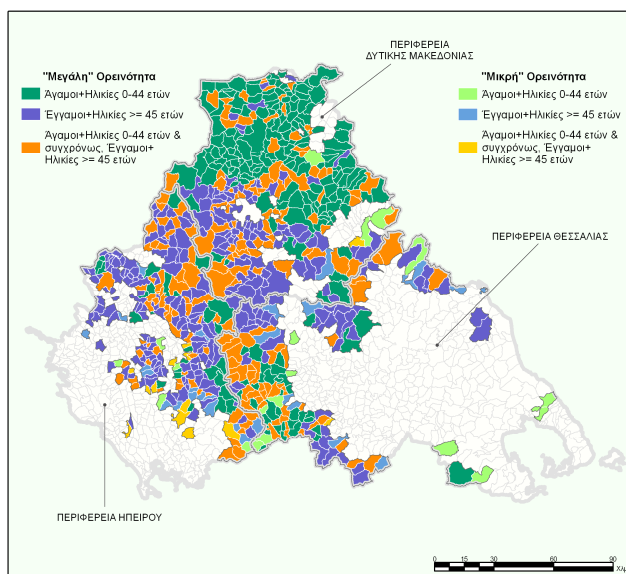
- ΓΧΟΠ Ηπείρου: Ο Β-Γενής και Γ-Γενής τομέας (CL = 0,169 και 0,116 αντιστοίχως) εμφανίζουν μικρή διαφοροποίηση από την εγκατάσταση της συνολικής απασχόλησης. Μεγαλύτερη διαφοροποίηση παρατηρείται στην εγκατάσταση της απασχόλησης στον Α-Γενή τομέα. (CL = 0,239).
- ΓΧΟΠ Θεσσαλίας: Περισσότερο «ισορροπημένη» εμφανίζεται η εγκατάσταση και των 3 τομέων παραγωγής (CL A-Γενή = 0,229, CL B-Γενής = 0,168, CL Γ-Γενής = 0,170) συγκριτικά με τους αντίστοιχους συντελεστές του ΓΧΟΠ Ηπείρου.



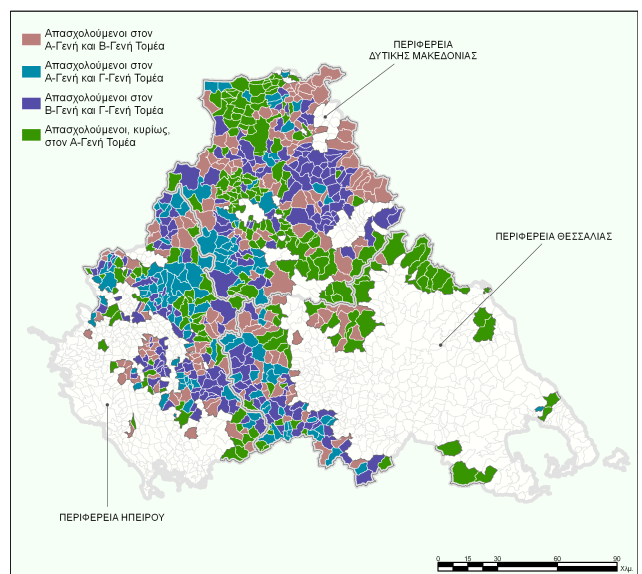
**Χάρτης 33. Ορεινότητα και Πληθ. Κατάσταση**  
**Map 33. Highlands and Population**



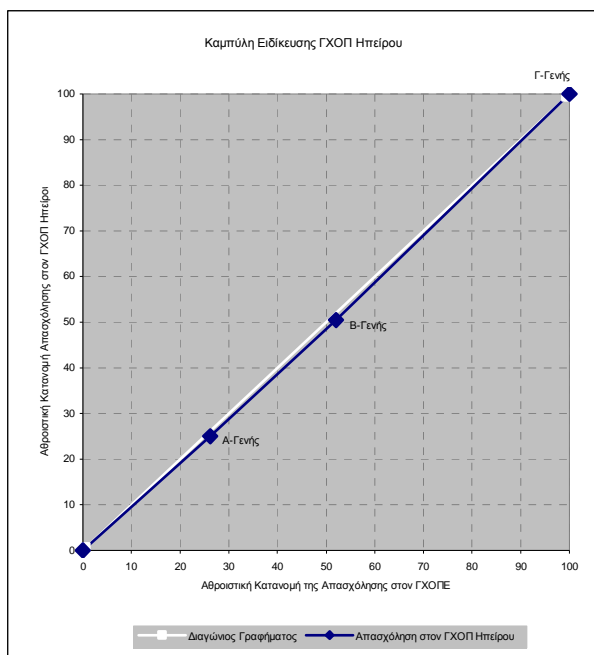
**Χάρτης 34. Κατανομή του Δείκτη Γήρανσης**  
**Map 34. Distribution of Age Indicator**



**Χάρτης 35. Δημογραφική Δυναμική**  
**Map 35. Demographic Dynamics**



**Χάρτης 36. Οι 3 τομείς παραγωγής**  
**Map 36. The 3 Sectors of Production**



**Σχήμα 2.** Καμπύλη Ειδίκευσης ΓΧΟΠ Ηπείρου  
**Figure 2.** Specialization Curve GAHP of Epirus

### Συντελεστές Ειδίκευσης CS

- ΓΧΟΠ Δ. Μακεδονίας και Θεσσαλίας (CS = 0,075 και 0,135 αντίστοιχως): Παρατηρούνται διαφοροποιήσεις στους κλάδους παραγωγής σε σχέση με την κλαδική διάρθρωση του ΓΧΟΠΕ. Σύμφωνα με τους Συντελεστές Συμμετοχής, η διαφοροποίηση για τη Δ. Μακεδονία οφείλεται στον Β-Γενή τομέα και για τη Θεσσαλία υπεύθυνος είναι ο Α-Γενής τομέας.
- ΓΧΟΠ Ηπείρου (CS = 0,015): Η κλαδική διάρθρωση της απασχόλησης μοιάζει περισσότερο με αυτήν του ΓΧΟΠΕ, γεγονός που επιβεβαιώνεται και από την αντίστοιχη Καμπύλη Ειδίκευσης. (Σχήμα 2)

### 5. Διαπιστώσεις - Συμπεράσματα

Από την Ανάγνωση – Ανάλυση που προηγήθηκε διαπιστώθηκαν τα ακόλουθα:

#### 5.1. Φαινόμενα όπως:

- Η Πληθυσμιακή και Δημογραφική Κατάσταση (Χάρτες 3, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14)
- Το Μορφωτικό Επίπεδο (Χάρτες 21, 22, 23)
- Η Ανεργία και η Απασχόληση (Χάρτες 6, 25, 26)

προσδιορίζουν - χωροθετούν περιοχές οι οποίες μπορούν να διακριθούν από Αναπτυξιακή Προοπτική, εφόσον σε αυτές καταγράφονται δημογραφική δυναμική και απασχόληση ανώτερη του μ.ό. Εντοπίζονται στο βόρειο, κεντρικό, κεντρικό-ανατολικό και νότιο τμήμα του ΓΧΟΠΕ. Πρόκειται για μικρές περιοχές που αποτελούν μειοψηφία στον συνολικό χώρο και αυτό δεν είναι αισιόδοξο.

**5.2.** Οι Τομείς Παραγωγής σε αμφίδρομη σχέση με τα προηγούμενα φαινόμενα μπορούν να αποδώσουν τη διαφοροποίηση της Αναπτυξιακής Προοπτικής και να εξειδικεύσουν την Αναπτυξιακή Δυναμική. Οι περιοχές (Χάρτες 15, 16, 17, 18, 19, 20):

A → Απασχόληση στον Α-Γενή και Β-Γενή τομέα (βόρειο τμήμα)

B → Απασχόληση στον Α-Γενή και Γ-Γενή τομέα (βόρειο-δυτικό, κεντρικό και νότιο τμήμα)

Γ → Απασχόληση στον Β-Γενή και Γ-Γενή τομέα (βόρειο, κεντρικό, κεντρικό-ανατολικό και νότιο τμήμα)

Δ → Απασχόληση (κυρίως) στον Α-Γενή τομέα (βόρειο, κεντρικό-ανατολικό και νότιο τμήμα)

έχουν ήδη χωροθετήσει τη διαφοροποίηση της παραγωγικής διαδικασίας, γεγονός που διαπιστώνεται από τους αντίστοιχους Συντελεστές Εγκατάστασης CL, καθώς και από την Καμπύλη Εγκατάστασης του Α-Γενή τομέα (Σχήμα 1) Η κατανομή των απασχολούμενων στον Β-Γενή και Γ-Γενή τομέα στον ΒΔ άξονα του ΓΧΟΠΕ είναι εμφανής.

Ειδικότερα, οι απασχολούμενοι στον Β-Γενή τομέα χωροθετούνται, κυρίως, σε περιοχές του βόρειου, κντρικο-δυτικού, κεντρικο-ανατολικού και νότιου τμήματος του ΓΧΟΠΕ. (Χάρτες 15, 16, 18). Μεταποίηση εμφανίζεται, κυρίως, στον χώρο της Δ. Μακεδονίας.

Όσον αφορά την κατανομή των απασχολούμενων στον Γ-Γενή τομέα, χωροθετούνται περιοχές έντασής του στο βόρειο, βορειο-δυτικό, κεντρικό, κεντρικο-ανατολικό και νότιο τμήμα. Οι περιοχές αυτές δεν ταυτίζονται με τις περιοχές έντασης των καταστημάτων, γραφείων, ξενοδοχείων, γεγονός που δείχνει «εισαγόμενη» απασχόληση στον Γ-Γενή τομέα. (Χάρτες 19, 20)

**5.3.** Ο Οικονομικός Μη Ενεργός Πληθυσμός (Χάρτης 24) με τη χωρική κατανομή του δεν αφήνει περιθώρια αισιοδοξίας για το αναπτυξιακό μέλλον. Ευρείες περιοχές του εντοπίζονται στο βόρειο, βορειο-δυτικό, κεντρικό και νότιο τμήμα του ΓΧΟΠΕ. Το γεγονός ότι στις περισσότερες από αυτές οι απασχολούμενοι υπερέχουν του μ.ό., σημαίνει ότι η όποια παρατηρούμενη δυναμική είναι συγκυριακή, χωρίς μακροπρόθεσμη προοπτική. Το τελευταίο ενισχύεται (και) από την κατανομή του δείκτη γήρανσης (Χάρτης 7) που συνηγορεί στον γρήγορο γηρασμό του πληθυσμού και συνεπώς στη φθίνουσα αναπτυξιακή πορεία αυτών των περιοχών.

**5.4.** Όπως έχει αναφερθεί, επιπλέον φαινόμενα που συναρτώνται με τις γεωγραφικές διαφοροποιήσεις είναι:

- Η Παλαιότητα των Κτιρίων και τα Υλικά Κατασκευής τους
- Εκκλησίες – Μοναστήρια (παλαιότητα και υλικά κατασκευής)
- Τα Υλικά Επικάλυψης των Στεγών

Βεβαίως, πρόκειται για φαινόμενα / μεταβλητές που εκφράζουν το Ιστορικό και Φυσικό Περιβάλλον, τον Μορφολογικό Χαρακτήρα, την Αρχιτεκτονική Φυσιογνωμία. Τα χαρακτηριστικά αυτά συνδέονται άμεσα με την παραγωγική διαδικασία, καθώς συμβάλλουν ακόμη περισσότερο στην «εξειδίκευση» της αναπτυξιακής προοπτικής, εφόσον αποτελούν τα «συγκριτικά πλεονεκτήματα» κάποιων περιοχών έναντι των υπολοίπων. (Χάρτες 27, 28, 29, 30, 31, 32)

Έτσι, περιοχές με Κτίρια κατασκευασμένα έως το 1945, Πέτρινα Κτίρια και Εκκλησίες-Μοναστήρια προσδιορίζονται στο βόρειο-δυτικό, κεντρικό και νότιο τμήμα. (Χάρτες 27, 28) Ειδικότερα, Κτίρια περιόδου 1961-2001 κατασκευασμένα από Πέτρα καταγράφονται σε περιοχές στο βόρειο-ανατολικό, βορειο-δυτικό και κεντρικό τμήμα, ενώ Εκκλησίες-Μοναστήρια από Πέτρα χωροθετούνται στον ΒΔ άξονα, στο βόρειο-ανατολικό και στο νότιο τμήμα του ΓΧΟΠΕ. (Χάρτες 29, 30)

Αναφορικά με τις Στέγες που καλύπτονται με Φύλλα, προσδιορίζονται 4 περιοχές: η 1<sup>η</sup> συμπίπτει με τη «ραχοκοκαλιά» της Πίνδου, η 2<sup>η</sup> χωροθετείται στο ανατολικό τμήμα, η 3<sup>η</sup> περιλαμβάνει την περιφέρεια Κρήτης και η 4<sup>η</sup> (πολύ μικρότερη) βρίσκεται στο βόρειο-ανατολικό τμήμα του ΓΧΟΠΕ.

**5.5.** Η αναζήτηση ενδοπεριφερειακών και διαπεριφερειακών γεωγραφικών διαφοροποιήσεων καθίσταται άμεση και λειτουργική με την έννοια ότι η ανάλυση αναφέρεται σε ολόκληρο τον ΓΧΟΠΕ με μονάδα αναφοράς το ΔΔ/ΚΔ. Επομένως, οι διαφοροποιήσεις αυτές που αφορούν σύνολα ΔΔ/ΚΔ είναι συγκρίσιμες τόσο μεταξύ τους όσο και με τον χώρο αναφοράς τους. Ως σχετικά παραδείγματα αναφέρονται οι γεωγραφικοί χώροι των ορεινών πληθυσμών στις περιφέρειες Ηπείρου, Θεσσαλίας και Δ. Μακεδονίας. (Χάρτες 33, 34, 35, 36, Σχήμα 2)

**5.6.** Η χρησιμοποίηση πολυμεταβλητών μεθόδων για την ερμηνεία του γεωγραφικού χώρου, είναι μια διαδικασία ανάλυσης με αποτελέσματα που προσεγγίζουν πολύ ικανοποιητικά την πραγματικότητα. Οι χαρτογραφήσεις των Παραγόντων, μεμονωμένων και συνδυασμένων,

των ομοιογενών ομάδων που προκύπτουν από Cluster Analyses, των z-τιμών και των δημογραφικών δεικτών το αποδεικνύουν. Επιπλέον, η χρησιμοποίηση άλλων γεωγραφικών δεικτών, όπως οι συντελεστές συμμετοχής, εγκατάστασης και ειδίκευσης, επιβεβαιώνει τα αποτελέσματα μιας πολυμεταβλητής ανάλυσης και συμβάλλει στην καλύτερη ερμηνεία των φαινομένων (π.χ. η κατανομή της απασχόλησης στους τρεις τομείς παραγωγής στον ΓΧΟΠΕ).

### **Βιβλιογραφία**

- Costello, A. and Osborne, J., «Best Practices in Exploratory Factor Analysis: Four Recommendations for Getting the Most From Your Analysis», *Practical Assessment, Research and Evaluation*, Vol.10, No.7, 2005.
- Johnston, R.J., «Multivariate Statistical Analysis in Geography», Longman, London and New York, 1980
- Λαφαζάνη, Π., «Γεωγραφική Ανάλυση και Περιφερειακή Οργάνωση του Χώρου. Εφαρμογή στον Ν. Κιλκίς», Διδακτορική Διατριβή, ΑΠΘ, Θεσσαλονίκη, 1993.
- Λαφαζάνη, Π., Μυρίδης, Μ., «Χωροθέτηση Περιοχών για Παραγωγικές Δραστηριότητες σε Επίπεδο Νομού», 3<sup>ο</sup> Εθνικό Συνέδριο Χαρτογραφίας, ΧΕΕΕ σελ. 119-132, εκδόσεις ΖΗΤΗ, Θεσσαλονίκη, 1997.
- Λαφαζάνη, Π., «Γεωγραφικές Μέθοδοι Ανάλυσης, τόμος 2», Πανεπιστημιακές Σημειώσεις, ΑΠΘ, Θεσσαλονίκη, 2003.
- Λαφαζάνη, Π., «Το “Ορεινό Τρίγωνο” της Ηπείρου: Κονιτσοχώρια – Ζαγοροχώρια – Τζουμερκοχώρια – Μέτσοβο», 8<sup>ο</sup> Εθνικό Συνέδριο Χαρτογραφίας, ΧΕΕΕ, σελ. 243-290, εκδόσεις ΖΗΤΗ, Θεσσαλονίκη, 2006.
- Λαφαζάνη, Π., «Η “Ανάγνωση” του Ελληνικού Ορεινού Γεωγραφικού Χώρου με τη βοήθεια Πολυμεταβλητών Αναλύσεων. Ως Μονάδες Χωρικής Αναφοράς θεωρούνται οι Δήμοι και οι Κοινότητες». Μονογραφία, ΑΠΘ, Θεσσαλονίκη, 2008.
- Λαφαζάνη, Π., «Οι Γεωγραφικές Διαφοροποιήσεις στον Δημογραφικό, Κοινωνικό και Οικονομικό Ιστό του Ορεινού Γεωγραφικού Χώρου στην περιφέρεια Πελοποννήσου», Τόμος με τον τίτλο: «Το Γήινο Αστρικό Περιβάλλον», σελ. 63-74, ΑΠΘ, ΤΑΤΜ, 2009.
- Λαφαζάνη, Π., «Το Πληθυσμιακό και Δημογραφικό Προφίλ του Ελληνικού Ορεινού Γεωγραφικού Χώρου με τη βοήθεια Πολυμεταβλητών Αναλύσεων και “Κλασικών” Γεωγραφικών Δεικτών», 2<sup>ο</sup> Πανελλήνιο Συνέδριο Πολεοδομίας, Χωροταξίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης, Τόμος ΙΙΙ, σελ. 1369-1378, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Βόλος, 2009.
- Μυρίδης, Μ., Λαφαζάνη, Π., Καρανικόλας, Ν., Ράμναλης, Δ., «The Uniform European Union as a Mosaic of Unequal Regions: Geographic Approach – Cartographic Documentation», 22<sup>ο</sup> Διεθνές Συνέδριο Χαρτογραφίας της I.C.A, A Corunia, <http://cartography.tuwien.ac.at/ica/index.php/Publications>, 2005.
- Μυρίδης, Μ., «Σημειώσεις Γεωγραφίας», ΑΠΘ, Θεσσαλονίκη, 2007.
- Παπαδασκαλόπουλος, Αθ., «Μέθοδοι Περιφερειακής Ανάλυσης», εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, 2000.
- SPSS/PC+ Statistics 4.0, United States of America, 1990.

## Regional Diversifications in the Geographic Area of Greece's Highland Population (GAGHP)

P. Lafazani, Assistant Professor, A.U.Th.  
Rural and Surveying Engineering Section

### Abstract

This project aims to create a documented “background” of the location of the Regional Diversifications in the Geographic Area of Greece's Highland Population (GAGHP). This area is defined by the surrounding highland settlements of the country, and it consists of 1606 communities and municipalities.

The natural, population, demographic, economic, social and cultural characteristics that reflect its geographic physiognomy, meaning its differentiation involving commonalities or dissimilarities among its spatial units. Those characteristics are attributed by 75 variables and they are associated with:

- The application of statistic methods of multivariate analysis (Factor Analysis and Cluster Analysis), as well as the managing of z-values of variables,
- The creation of special geographic indicators and relative charts,
- The mapping of results from the above analysis, as well as the mapping of the indicators.

In this way, the representation and the location of the existing geographic differentiations (very often not easily visible) in the highland units of Greece, is possible. The combination of two or more factors, homogenous groups (distribution two or more variables), factors / homogenous groups with z-values and the correspondent mappings, reproduce, clarify and document in a much better approach, the behavior of Greece's geographic area highland population.

It's clear that the creation of homogenous and non homogenous areas and zones results to the following:

1. The comparative advantages of the various geographic areas and therefore there can be a documentation of development policies.
2. The appointment of some areas' disadvantages is possible, and therefore there can be a development of the correspondent policies for the solution of their problems and the boosting of their development.

The geographic distribution for example, of the Population, the Demographic Dynamics, the Educational Level, the Economically Active Population, the Sections of Production, Unemployment (as they come up from the multivariate analysis and the “classic” indicators) they determine – survey areas (homogenous / non homogenous) that can or cannot differentiate through a Development Perspective. But the future projected image is not an optimistic one. The unexpected and rapid growth of old population, the abandonment (in a significant level) of the Primary Sector and therefore the domination of the Tertiary Sector (mainly) and the Secondary Sector show the «“distorted” applied (?) Development model». The choice of a different perception and strategy for the maintenance, firstly, and the development of the whole area secondly, is really direct and necessary. Thus, the suggested “background” will contribute to the foreseeing of future spatial differentiations and the decision making involving regional policies, except for locating behaviors and trends in the geographic area of the highlands population.

**Key-words:** Factor Analysis, Cluster Analysis, Combination of Factors, Standardizations, Geographical Indicators, Geographical Analysis, Thematic Cartography